

BULLETIN SLOVENSKEJ ASOCIÁCIE KNIŽNÍC

ROČNÍK 19
ČÍSLO 3/2011

Slovenská
asociácia
knižníc

OBSAH / TABLE OF CONTENTS

Daniela Džuganová: Skoro všetci sme dobrovoľníci... / Almost All of Us Are Volunteers... /3

ČLÁNKY / MAIN ARTICLES

Darina Kráľová: Priestorové vybavenie obecných knižníc v Trnavskom regióne / Premises of Municipal Libraries in Region Trnava /5

Štefan Kolivoško: O zločine a treste / On Crime and Punishment /8

Zo života nečlenských knižníc / From the Life of Non-member Libraries

Kamila Fircáková: Retrospektívny pohľad na našu rubriku Zo života nečlenských knižníc / A Retrospective View of our Rubric From the Life of Non-member Libraries /10

INFORMÁCIE / INFORMATION

Eleonóra Janšová: Zasadala Koordinačná rada pre bibliografickú činnosť v SR / Meeting of Coordinating Board for Bibliography of the Slovak Republic /12

Zuzana Martinkovičová: Etiketa a firemná kultúra v trnavských knižniciach / Etiquette and Corporate Culture of Trnava Libraries /15

Beáta Hybáčková: Po Mesiaci autorského čítania v Košiciach / A Month of Author Reading in Košice /17

Ivana Poláková: Podoby slova už po jedenásty krát / Shapes of Words, Eleventh Year /20

Eleonóra Janšová: Stretnutie participantov projektu KIS3G / Meeting of Participants of the KIS3G Project /24

- Poznáme naše knihovnícke periodiká? – 7. / Do We Know our Library Journals? – 7.**
Anna Gašparovičová: Knihovnícke periodiká v Bratislavskom kraji / Library and Information Science Periodicals in Bratislava Region /26
- Z našich vydaní / From our Editions**
Marcela Domenová: Z edičnej činnosti Štátnej vedeckej knižnice v Prešove v roku 2010 / Publishing Activities of the State Scientific Library in Prešov in 2010 /29

ZAHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA / INTERNATIONAL COOPERATION

- Štefánia Petercová: Aktivity Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach v oblasti medzinárodnej spolupráce / Activities of The State Scientific Library in Košice Concerning International Cooperation* /31
- Mária Harachová: Stredisko patentových informácií PATLIB v Centre VTI SR súčasťou medzinárodného projektu / PATLIB – Centre of Patent Information at the Slovak Centre of Scientific and Technical Information as a Part of an International Project* /36
- Mária Žitňanská: LIBER 2011: 40. výročná konferencia Asociácie európskych vedeckých knižníc / LIBER 2011: The 40th Annual Conference of the Association of European Research Libraries* /39
- Anna Kucianová: Účast Slovenska na výročnej konferencii IAML / Slovak Participation in the IAML Anniversary Conference* /42
- Iveta Krjaková – Zuzana Babicová: INFORUM 2011 očami slovenského knihovníka / INFORUM 2011 through the Eyes of a Slovak Librarian* /46
- Monika Lobodášová: Nielen chlebom je človek živý ... / Man Doesn't Live by Bread Alone ...* /51

PERSONÁLIE / PERSONALITIES

- Anna Valková: Mgr. Valéria Závadská* /53
- Pripomíname si ... / Commemorating ...* /55

SKORO VŠETCI SME DOBROVOENÍCI ...

Počúvame to všetci – rok 2011 je Európskym rokom dobrovoľníctva. Preto som pozitívne vnímala prvé informácie o tom, že v rámci odborných seminárov “Komunitná knižnica” jej piate pokračovanie bude venované dobrovoľníctvu v knižniciach. Ciele boli vopred definované: prezentácia skúseností knihovníkov s dobrovoľníctvom, jeho propagácia a nácvik dobrovoľníckych zručností pre komunitných knihovníkov. Seminár bol prioritne určený pracovníkom verejných knižníc na Slovensku, a preto, keď ma organizátori oslovili s ponukou na vystúpenie, spočiatku som o sebe zapochybovala, či som tá správna osoba. Veď na seminári mali vystúpiť knihovníci, ktorí sa venujú komunitným aktivitám niekoľko rokov alebo plánujú tieto aktivity realizovať. Mali tu prezentovať projekty realizované na Slovensku a v zahraničí. Projekty, ktoré napomáhajú rozvoj komunity v mieste pôsobnosti knižnice, ktoré majú podporovať spolužitie ľudí v meste alebo v obci, pomáhať dané miesto zlepšovať, rozvíjať dobré vzťahy medzi ľuďmi, skupinami ľudí a organizáciami na danom území.

A tak som sa pustila do štúdia literatúry. Bolo jej neúrekom, ale niektoré veci som si ujasnila hneď. *Dobrovoľníctvo* je nadčasová záležitosť. Je to neplate-

ná činnosť vykonávaná z vlastnej vôle v prospech druhých, činnosť umožňujúca na jednej strane nielen slabším, menej zdatným či odkázaným na pomoc zapájať sa do života spoločnosti, ale na strane druhej prispievajúca k posilňovaniu sebaúcty a sebadôvery tých, ktorí takúto pomoc poskytujú. Spôsobuje to najmä skutočnosť, že základom dobrovoľníctva je spájanie ľudskej a profesionálnej pomoci, ktorá obohatí tak darcu ako aj obdarovaného. Dobrovoľníkom sa môže stať každý. Status dobrovoľníka slovenská legislatíva nepozná. Napriek tomu naša občianska spoločnosť registruje ľudí, ktorí sú ochotní spolupracovať a pomáhať, jednoducho aktívne pôsobiť v rôznych oblastiach spoločenského života. A knižnice nie sú výnimkou. Do ich prostredia prichádzajú ľudia, ktorí bez nároku na finančnú odmenu poskytujú svoj čas, svoju energiu, vedomosti a schopnosti v prospech našich používateľov. Slobodne a dobrovoľne zvolená aktivita a pomoc sú tým, čo z nich robí našich kolegov a priateľov. Ich tvorivá energia je silou, ktorá nám otvára zdroje a možnosti nových služieb a voľnočasových aktivít v oblasti vzdelávania, kultúry či športu.

Za nadradené pojmy k pojmu dobrovoľníctvo možno považovať pojmy *filantropia* (ľudomilnosť, dobročinnosť) a *altruizmus* (ochota obetovať

pre iných vlastné záujmy). Pojem filantropia sa veľmi často používa ako označenie pre modernejšiu formu darčovstva, ktoré sa snaží riešiť problémy spoločnosti podporou vzdelávania, inovácií a rozvojom schopností ľudí, aby si boli schopní pomôcť sami. Altruizmus vyjadruje mravný princíp, ktorý spočíva v nezištnej službe iným ľuďom a v ochote obetovať pre ich dobro vlastné záujmy. Pojem altruizmus sa vzťahuje len na konanie jednotlivcov, nie inštitúcií alebo organizácií. To konanie musí byť dobrovoľné, musí slúžiť k dobru inému a altruista nesmie čakať odmenu za svoje konanie. A tu som si spomenula na nás knihovníkov a na naše profesné združenia (myslím tým Slovenskú asociáciu knižníc a Spolok slovenských knihovníkov). Tieto združujú „dobrovoľníkov“, ktorí svoju odbornú činnosť a konanie robia dobrovoľne, ich snaha, konanie a všetka práca slúži k dobru všetkých knihovníkov a zriaďovateľov, k spoločenskému uznaniu profesie knihovníka a nečakajú odmenu za svoje konanie a prácu v prospech knižníc a knihovníkov. A tu som si uvedomila aj pri zostavovaní tretieho čísla nášho bulletinu, ktoré je opäť nabité našimi / vašimi aktivitami, či už na poli odbornom alebo kultúrnom a ktoré sú prejavom slovenského knihovníckeho dobrovoľníctva.

Prajem príjemné čítanie ...

*PhDr. Daniela Džuganová,
predsedníčka SAK
Daniela.Dzuganova@upjs.sk*

PRIESTOROVÉ VYBAVENIE OBECNÝCH KNIŽNÍC V TRNAVSKOM REGIÓNE / PREMISES OF MUNICIPAL LIBRARIES IN REGION TRNAVA

Mgr. Darina Kráľová, Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave
dkralova@kniznicatrnavas.sk

Abstract: *Premises of municipal libraries in Slovakia often do not respond to their needs, as to their size and adequacy of the space. Though the Library Act obliges library founders to provide appropriate premises for the libraries, they perform this duty just partially, having other priorities. The paper presents positive examples from the Trnava Self – Governing Region for the last 5 years.*

Keywords: *library premises; municipal libraries; Trnava region (Slovakia)*

Kľúčové slová: *umiestnenie knižníc; obecné knižnice; Trnavský región (Slovensko)*

Na Slovensku je situácia s priestorovým vybavením obecných knižníc v porovnaní s inými krajinami (napr. s. Českom) nie veľmi priaznivá. Obecné knižnice prešli po roku 1989 veľkými zmenami, kým sa transformovali do dnešnej podoby. Zrušili sa strediskové obce a aj miestne kultúrne centrá v obciach a podľa zákona o knižniciach č. 183/2000 Z. z. sa zriaďovateľmi obecných knižníc stali obce. Zákon obciam zároveň okrem iného ukladá povinnosť „zabezpečiť vhodné priestory pre knižnicu, primerane veľkosti jej knižničného fondu, rozsahu poskytovaných knižnično-informačných služieb a zameraniu knižnice“ (par. 12, odsek 2, písm. c). Obce však mali v tom období celkom iné prioritné úlohy, ako napr. plynofikáciu obce, vybudovanie vodovodu, budovanie verejnej kanalizácie a mnohí zriaďovatelia odkladali riešenie umiestnenia knižníc do vhodnejších priestorov na neskoršie. Aj v súčasnosti si túto povinnosť mnohí

zriaďovatelia plnia len čiastočne alebo aj neplnia vôbec. Obecné knižnice sú často umiestnené v nedôstojných podmienkach a zriaďovatelia sa vyhovávajú, že „žiaľ, lepšie priestory sme v celej obci nenašli“. Pritom sú obecné knižnice jediným kultúrnym a spoločenským centrom i v tej najmenšej obci. Predovšetkým v tých obciach, kde obecné úrady zrušili materskú a základnú školu, sú knižnice jediným zdrojom informácií, ale sú aj miestom pravidelného stretávania sa obyvateľov obce.

Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave má vo svojej metodickej pôsobnosti 93 verejných knižníc v troch okresoch – Trnava, Piešťany a Hlohovec. Z toho sú 4 mestské knižnice, 2 obecné profesionalizované knižnice a 86 obecných neprofesionalizovaných knižníc.

Pred desiatimi rokmi bola situácia v umiestnení niektorých obecných kniž-

---

níc veľmi zlá. Zmeny k lepšiemu nastali asi pred piatimi rokmi, keď mnohé obce už vyriešili svoje priority (plynifikácia, verejný vodovod a kanalizácia, nové chodníky ...) a začali riešiť aj otázku knižnice. Aj vládou schválená Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008-2013 stanovila medzi prioritné ciele a strategické úlohy umiestnenie knižníc (úloha č. 8 Výstavba a rekonštrukcia knižníc). Je potešujúce, že aj vďaka týmto opatreniam sa od roku 2006 zlepšili priestorové podmienky knižníc asi v tridsiatich obciach a mestách trnavského regiónu, a to presťahovaním do vhodnejších priestorov alebo rekonštrukciou dotvedajších priestorov. (V okrese Trnava to boli obce Bučany, Hrnčiarovce nad Parnou, Malženice, Naháč, Zvončín, Križovany nad Dudváhom, Majcichov, Borová, Dolné Orešany, Trstín, Bohdanovce nad Trnavou, Lošonec, Jaslovské Bohunice, Špačince, Zavar; v okrese Hlohovec - Leopoldov, Červeník, Horné Trhovište, Jalšové, Madunice, Siladice, Sasinkovo; v okrese Piešťany - Dubovany, Chtelnica, Leopoldov, Pečeňady, Veľké Kostolany, Veľké Orvište a Vrbové.)

Finančné prostriedky na rekonštrukciu či výstavbu nových priestorov pre knižnicu obce zabezpečili nielen z vlastných zdrojov, ale aj z grantového programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, z eurofondov (v programe pre rozvoj vidieka i z rôznych iných grantov) a od miestnych sponzorov. Predstavím aspoň niektoré knižnice, ktoré zrekonštruovali svoje priestory alebo získali nové priestory za posledných päť rokov.

V roku 2006 po dvoch sťahovaniach dostala svoje nové priestory v kultúrnom dome *Obecná knižnica v Bučanoch*. Svoje služby v nových priestoroch poskytuje od decembra 2006. Okrem výpožičných služieb poskytuje odvtedy pre svojich čitateľov aj novú službu: občania môžu využívať na dvoch PC internet.

V roku 2007 sa sťahovala do nových priestorov v budove 2. Základnej školy na Jantaušovej ulici *Mestská knižnica vo Vrbovom*. Zrekonštruované priestory a nové vybavenie má od januára 2007 aj *Obecná knižnica vo Veľkých Kostolanoch*. Knižnica poskytuje aj bezplatný prístup na internet pre verejnosť.

V roku 2009 sa v okrese Trnava sťahovali dve obecné neprofesionalizované knižnice: v Zavare a v Špačinciach. Veľkú zásluhu na týchto zmenách majú najmä starostovia uvedených obcí. Zvlášť hrdá môže byť na svoje priestory *Obecná knižnica v Zavare*, ktorá poskytuje svoje služby od mája 2009, keď obecný úrad pre ňu zabezpečil nové účelové priestory v budove v centre obce. Do knižnice bol zakúpený nový nábytok podľa návrhu architekta a štyri počítače s internetom pre verejnosť. Počet prevádzkových hodín pre verejnosť sa rozšíril na tridsať hodín týždenne. Bola prijatá nová knihovníčka, ktorá po zaškolení vykonala revíziu fondu, zakúpil sa knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice (KIS MASK). Knižnica sa stala komunitným centrom pre obyvateľov obce i pre Domov sociálnej starostlivosti.

Aj *Obecná knižnica v Špačinciach* rozšíri-

la v roku 2009 nielen svoje priestory, ale aj rozsah poskytovaných služieb. Obecný úrad zrekonštruoval priestory knižnice, rozšíril ich o ďalšiu miestnosť (bývalú tzv. svadobku) a zakúpil do knižnice nové moderné vybavenie. Knižnica poskytuje bezplatný prístup k internetu pre verejnosť na troch počítačoch a tiež rozšírila výpožičný čas. Svoje služby poskytuje každý deň od 17 do 20 hod., v piatok dokonca až do 21 hod.

Obecná knižnica Zavar

V roku 2010 sa do nových priestorov presťahovali a svoju činnosť rozšírili obecné knižnice v Pečeňadoch a Malženiach. *Obecná knižnica v Pečeňadoch* má zrekonštruované a rozšírené priestory i nové moderné vybavenie. Pre verejnosť je otvorená štyri hodiny týždenne. Obecný úrad zakúpil do knižnice nový nábytok, počítač, knižnično-informačný systém MASK. Nová knihovnička spracovala knižničný fond do elektronického katalógu.

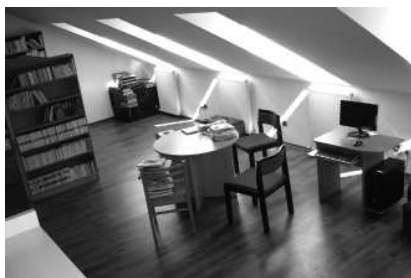
Obecná knižnica Pečeňady

Obecná knižnica Malženice sa presťahovala do nových účelových priestorov na prvom poschodí obecného úradu. Do nových priestorov zakúpil obecný úrad nový nábytok a zvýšil aj počet výpožičných hodín. Nová knihovnička, Mgr. Margita Machová urobila revíziu knižničného fondu a knižnica úspešne obnovila svoju činnosť.

Obecná knižnica Malženice

V marci 2011 sa do nových účelových priestorov presťahovala *Miestna ľudová knižnica Dubovany*. Je umiestnená v novopostavenej budove obecného úradu, k dispozícii má krásne podkrovné priestory.

Miestna ľudová knižnica Dubovany

Fotografie z archívu Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

V tomto roku sa bude do nových účelových priestorov sťahovať aj *Obecná knižnica Bohdanovce nad Trnavou*. Svoje sídlo bude mať v budove obecného úradu.

O pozitívnych príkladoch sa snažíme informovať starostov nielen na metodických návštevách, ale aj prostredníctvom nášho časopisu *Knižničný spravodajca*,

ktorý vydáva Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pre verejné knižnice Trnavského samosprávneho kraja. Príklady priťahujú a motivujú ... Za päť rokov sa zlepšili podmienky v jednej tretine knižníc. Dúfam, že aj ostatné knižnice budú nasledovať ich príklad a všetky obecné knižnice získajú dôstojné priestory pre svoju činnosť.

O ZLOČINE A TRESTE / ON CRIME AND PUNISHMENT

Mgr. Štefan Kolivoško
kolivosko@centrum.sk

Abstract: *A scale of „crimes“ against libraries is large – from vandalizing their buildings, equipment or collection, burning books, to venial sins like not returning borrowed books resulting in fines. The author does not agree with this concept and she suggests „educative punishment“, especially in case of child readers.*

Keywords: *loans – fines for not returning books; library readers - sanctions*

Kľúčové slová: *výpožičky knižničných dokumentov – postihy za nevracanie; čitatelia knižníc – sankcionovanie*

Mám dojem, že žijem v dobe a v spoločnosti, ktorá sa vyžíva v trestoch. V televízii odvysielajú 25 sekundový spot o domnelom páchatelovi. Polovica národa za niekoľko sekúnd má vyhotovený rozsudok a verbálne ho aj okamžite vykoná nad „páchatelom“. Takto žijeme! Veď už aj klasik hovoril a napísal obsiahlu beletrizovanú psychologickú štúdiu *Zločin a trest*. Jemu to trvalo roky, kým sa krvopotne prehrýzol ku svojim záverom. Nám stačí len pár sekúnd.

Akiste nie je zločin ako zločin. Sú veľké zločiny, za ktoré súdy vymierajú veľmi

prísne tresty, ďalej zločiny, ktoré sa trestajú viac ako päťročným väzením. Nóó, a potom sú tu ešte malé „zločinky“, za ktoré sa páchatel nezatvára do väzenia. Ba niektorí ľudia takýto čin ani nepovažujú za hodný odsúdenia.

A či vari aj v knižnici sa dejú zločiny? Niekedy sa mi zdá, že veru by aj bolo dobré, aspoň by sme sa stali mediálne známymi. Kto je na obrazovke alebo v bulvári, ten existuje, ostatných ako by ani nebolo. Veru, v dnešných časoch by nebolo od veci, aby sa médiá viac zaujímali o knižnice.

Vráťme sa ale k zločinom v knižniciach. Tu musíme konštatovať, že to temer vždy bola a je jednostranná záležitosť. Obeťou je skoro vždy knižnica. Spomeňme si len na Alexandrijskú knižnicu. Vypálili ju príslušníci národa, ktorí v antickom svete sa sami pasovali za najkultúrnejší národ vtedajšieho sveta. V stredoveku, ale aj v novoveku ľudia nevzdelaní, no aj absolventi univerzít v mene rôznych ideológií a politických záujmov pálili knihy a ničili celé knižnice. To boli veľké zločiny páchané na knižniciach. Potom nasledujú menšie zločiny, zvyčajne na úrovni kradnutia historicky vzácných a nenahraditeľných dokumentov.

V ostatnom rade stoja pochybenia čitateľov, ktoré ja za „zločinky“ ani nepovažujem. Nie tak niektoré kolegyne. Priam zúria, ak čitateľ nevráti načas knihy, vypožičané na obdobie vymedzené knižničným poriadkom. Zdá sa mi, že niektoré priam pociťujú rozkoš, keď „čitateľovi to môžu spočítať“. Nie je to len individuálne počínanie jednotlivých knihovníkov, takýmto spôsobom sa správajú aj celé knižnice. A vôbec to nie je len slovenskou špecialitou. Stačí sa len poobzerať po internete a zistíte zaujímavé veci. Jednou z nich je, že cena ktorú má čitateľ zaplatiť po niekoľkých upomienkach, prevyšuje cenu za ktorú bola kniha zakúpená. Serióznejší je prístup knižníc, ktoré vás dva – tri dni pred uplynutím výpožičnej doby na tento fakt upozornia. Čo si však má človek myslieť, keď podobná knižnica e-mailom, teda bez vynaloženia financií, toto upozornenie pošle dva dni po uplynutí výpožičnej doby. Na tento postup som už počul aj také prostoduché zdôvod-

nenie, že „ale potom by sme nemohli vybrať pokutu a nezarobili by sme“. Nuž, ako sa u nás na východe hovorí, „i tak še dá“.

Bezo sporu je potrebné, aby sa knihy po prečítaní čo najskôr vrátili do knižnice. Vždy boli, sú a budú nejaké sankcie voči čitateľom, ktorí knihy vracajú oneskorene. Len musíme dávať pozor, aby knižnica z tohto procesu neurobila biznis. Mne osobne sa skôr páčia také metódy, ktoré sa vyhýbajú sankciám a dávajú dôraz na výchovnú stránku veci. Veľa takýchto metód nepoznáme. Predsa však som pred dajakým časom zachytil zaujímavú informáciu.

Detskí čitateľa verejnej knižnice v New Yorku môžu svoje pokuty za oneskorené vrátenie kníh zameniť za čítanie. Jednodolárovú dlžobu možno zaplatiť alebo zameniť za 15 minútové čítanie. Knižnica prísne nekontroluje, či deti ozaj čítajú, nakoľko dlh si môžu „odčítať“ aj doma. „Dôverujeme deťom“, povedal Jack Martin, zástupca riaditeľa knižnice a zároveň poznamenal, že veľa detí číta s radosťou. Pracovníci knižnice si myslia, že je vhodnejšie, aby si deti svoj dlh „odčítali“, ako čakať na pokutu, ktorá nie vždy je zaplatená. Martin ešte poznamenal, že krajina je v ťažkej hospodárskej situácii a rodičia si nemôžu dovoliť kupovať pre deti knihy a preto teda je potreba knižnice pre verejnosť podstatne väčšia ako kedykoľvek predtým.

Nuž, ak veľké a bohaté Spojené štáty americké v tomto čase tak akútne potrebujú verejné knižnice, tak aká je táto potreba na malom chudobnom Slovensku?

ZO ŽIVOTA NEČLENSKÝCH KNIŽNÍC

RETROSPEKTÍVNY POHLAD NA NAŠU RUBRIKU ZO ŽIVOTA NEČLENSKÝCH KNIŽNÍC

Rubrika Zo života nečlenských knižníc sa v Bulletin Slovenskej asociácie knižníc otvorila v roku 2005. Bola vytvorená so zámerom obohatiť obsah bulletinu a prinášať informácie o knižniciach, ktoré sa na stránkach knihovníckych periodík objavujú zriedkavejšie alebo o ktorých sa doposiaľ nepísalo. Na stránkach bulletinu si našla trvalé miesto a od svojho vzniku (v prvom čísle ročníka 13, 2005) priniesla spolu 34 príspevkov. Uvádzame ich v nasledujúcom prehľade:

Ročník 13. 2005. Prochotský, S.: Spišská knižnica (č. 1). – Šádeková, M.: Mestská knižnica v Brezne (č. 1). – Berková, E.: Mestská knižnica L. V. Riznera v Novom Meste nad Váhom (č. 2). – Slovák, J.: Námestovská knižnica (č. 3). – Dudášová, A.: Mestská knižnica v Kežmarku (č. 4). – Samková, S.: Mestská knižnica Samuela Reussa v Revúcej (č. 4).

Ročník 14. 2006. Janigová, M.: Mestská knižnica v Sabinove (č. 1). – Beštová, E.: Uhrovec a Rok Ludovíta Štúra (č. 1). – Amrichová, J.: Jubilujúca knižnica v Moldave nad Bodvou (č. 2). – Jankovychová, I.: Mestská knižnica v Ilave (č. 2). – Balušková, A.: Mestská knižnica v Šali (č. 3). – Kubisová, D.: Mestské kultúrne stredisko – Mestská knižnica v Snine (č. 3). – Luptáková, V.: Mestská knižnica v Banskej Štiavnici (č. 4). – Labárová, A.: Karloveská

knižnica v Bratislave (č. 4).

Ročník 15. 2007. Galbavá, J.: Knižnica Slovenského národného strediska pre ľudské práva (č. 1). – Zavadská, V.: Školská knižnica ZŠ Šrobárova v Prešove (č. 2). – Szabová, E.: Desať rokov Obecnej knižnice v Hrnčiarovciach nad Parnou (č. 2). – Rehušová, M.: Univerzitná knižnica Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne (č. 2). – Ružeková, E.: Diachronický pohľad na Ústrednú knižnicu a ŠIS Vysokiej školy múzických umení v Bratislave (č. 3). – Krnáčová, I.: Knižnica Gemersko-malohontského múzea (č. 4).

Ročník 16. 2008. Horváthová, M.: Knižnica Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií (č. 1). – Kráľová, D.: Knižnice v zariadeniach sociálnych služieb Trnavského samosprávneho kraja (č. 2). – Čumová, K.: Obecná knižnica Valaliky (č. 4). – Kráľová, D.: Skokan roka – Obecná knižnica vo Zvončine (č. 4).

Ročník 17. 2009. Hurná, I.: Zo života Mestskej knižnice vo Veľkom Šariši (č. 1). – Vráblová, L.: Väzenská knižnica v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou (č. 2). – Zavadská, V.: Knižnica Občianskeho združenia EsFem v Prešove (č. 3). – Zavadská, V.: Školská knižnica Gymnázia Konštantínova 2 v Prešove (č. 4).

Ročník 18. 2010. Fircáková, K.: Knižnica Múzea židovskej kultúry v Bratislave. (č. 1). – Schürgerová, M.: Akademická knižnica Vysokiej školy bezpečnostného manažerstva v Košiciach (č. 2). – Škoda, J.: Knižnica Spolku sv. Vojtecha v Trnave (č. 3). – Ohrablová, V. – Ševčík, M.: Knižnica Západoslovenského múzea v Trnave (č. 4).

Ročník 19. 2011. Čelková, L.: Knižnica,

zrejme, že rubrika Zo života nečlenských knižníc za necelých sedem rokov svojej existencie priniesla veľa zaujímavého a jedinečného materiálu. Pripojená tabuľka ukazuje, že v širokom zábere, i keď s istými disproporciami, obsiahla druhovo-typologickú skladbu knižníc a takto ich aj mapovala v regiónoch Slovenska. O vyrovnanie, resp. odstránenie týchto disproporcií sa nám treba usilovať v nasledujúcich číslach

Typ knižnice	Kraj Banskob.	Kraj Bratisl.	Kraj Košic.	Kraj Nitr.	Kraj Prešov.	Kraj Trenč.	Kraj Trnav.	Kraj Žilin.	Spolu
Mestská/ obecná	1/2005 4/2006	4/2006	4/2005 2/2006 4/2008	3/2006	4/2005 1/2006 3/2006 1/2009	2/2005 1/2006 2/2006	2/2007 4/2008	3/2005	17
Okresná					1/2005				1
Akadem.		3/2007 1/2008	2/2010			2/2007			4
Školské		1/2011			2/2007 4/2009 2/2011				4
Múzei a galérií	4/2007	1/2010					4/2010		3
Zariad. sociál. služieb							2/2008		1
Väzenské							2/2009		1
Iné špec.		1/2007							1
Spolky, OZ					3/2009		3/2010		2
Spolu	3	6	4	1	9	4	6	1	34

ktorá dýcha umením (č.1). – Závadská, V.: Knižnica Vysokiej školy medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove (č. 2).

Pohľad na obsah rubriky, resp. na príspevky ktoré priniesla, v premietnutí na jednotlivé typy knižníc a regióny Slovenska je znázornený v tabuľke.

Zo súpisu uverejnených príspevkov je

a ročníkoch nášho bulletinu. Nazdávame sa totiž, že predmetná rubrika plne preukázala svoju životaschopnosť a opodstatnenie svojej ďalšej existencie. Do spolupráce na jej naplnení pozývame všetkých čitateľov nášho bulletinu.

*Mgr. Kamila Fircáková,
výkonná redaktorka Bulletinu SAK
redakciabsak@ulib.sk*

ZASADALA KOORDINAČNÁ RADA PRE BIBLIOGRAFICKÚ ČINNOSŤ V SR

V Slovenskej národnej knižnici v Martine sa dňa 15. júna 2011 uskutočnilo riadne zasadnutie Koordinačnej rady pre bibliografickú činnosť v SR (KR pre BČ v SR). Podujatie, na ktorom sa zúčastnili členovia KR pre BČ v SR, ako aj ďalší zástupcovia z radov metodikov a bibliografov knižníc na Slovensku, zorganizovalo Oddelenie pre knižničný systém SR Sekcie fondov Slovenskej národnej knižnice. Toto celoslovenské bibliografické podujatie sa organizuje spravidla dvakrát do roka, v jarnom a jesennom období.

Zasadnutie otvorila a viedla PhDr. Anna Kucianová, PhD., vedúca Oddelenia pre knižničný systém SR Sekcie fondov SNK. V úvode predstavila novú členku KR, PhDr. Janu Kresákovú z Ústrednej knižnice SAV v Bratislave. Rokovanie sa ďalej riadilo podľa vopred stanoveného programu.

Bibliografiu bibliografií za rok 2010 predstavila PhDr. Ľudmila Rohoňová. Informovala, že bibliografia obsahuje regionálne, personálne, registrujúce a odporúčajúce bibliografie a bibliografické letáky, ktoré boli doručené do SNK ako povinný výťah a boli spracované v systéme Virtua do 10. júna 2011. Bibliografia bibliografií 2010 obsahuje 111 bibliografických záznamov a dopĺňa ju autorský a predmetový register. Okrem tlačenej podoby by sa mala zverejniť aj elektronic-

ky a bude vystavená na webovej stránke SNK.

V ďalších bodoch programu dr. A. Kucianová zhodnotila podujatia, ktoré sa uskutočnili v prvej polovici roka 2011 a zároveň predložila plán podujatí na druhý polrok 2011. Veľmi kladne hodnotila Metodické podujatie pre akademické knižnice, ktoré sa konalo v Bratislave, ďalej Dni regionálnych knižníc 2011, Seminár k dejinám knižnej kultúry 2011, Bratislavské bibliografické dni 2011, podujatie Virtuálna knižnica – knižnica 3. tisícročia a mnohé ďalšie. Podľa predloženého plánu by sa v druhom polroku malo uskutočniť až 16 kvalitných bibliografických podujatí domáceho aj medzinárodného významu. Dr. A. Kucianová osobitne vyzdvihla kooperačné stretnutie – Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografov 2011, ktoré sa uskutoční v októbri 2011 v Jihlave.

KR pre BČ v SR pokračovala vo svojom rokovaní výpočtom hlavných aktivít slovenskej bibliografie v roku 2011. Prof. PhDr. Dušan Katuščák, PhD., generálny riaditeľ SNK, podrobne predstavil národný projekt *Digitálna knižnica a digitálny archív (DIKDA)*. Cieľom projektu je digitalizácia a sprístupnenie písomného, kultúrneho a vedeckého dedičstva čo najširšej verejnosti nielen na Slovensku. Projekt DIKDA bol definitívne schvále-

---

ný v januári 2010. V marci 2011 minister kultúry SR Daniel Krajcer poveril SNK realizáciou projektu. Projekt DIKDA bude financovaný zo štrukturálnych fondov, informoval prof. D. Katusščák. Priblížil, že digitálna knižnica bude obsahovať asi 1,5 milióna knižničných objektov, približne 235 miliónov strán. Bude sa realizovať v integrovanom konzervačnom a digitalizačnom centre SNK vo Vrútkach na 12 – 14 robotoch. Proces digitalizácie si do r. 2015 nebude vyžadovať partnerov. Prof. D. Katusščák sa zmenil aj o *projekte EUROPEANA*, hovoril o jeho vzniku, zázemí a o súvislosti s projektom DIKDA. V závere svojho vystúpenia demonštroval ako sa so systémom pracuje, aké sú možné výstupy.

Informácie o *novom zákone o povinnom výtlačku* prezentovala Mgr. Jarmila Majerová, riaditeľka Sekcie fondov SNK. V súčasnej dobe je platný zákon z r. 1997. Iniciátorom nového bol predseda Národnej rady SR Richard Sulík. Verejná diskusia a pripomienkovanie jednotlivých inštitúcií bolo uzatvorené v máji 2011. Momentálne je proces zákona o povinnom výtlačku utlmený, informovala plénum Mgr. J. Majerová. Je nutné konštatovať, že nový zákon o PV je potrebný, ale treba ho dôkladne premyslieť, zvážiť súvislosti a stanoviť dôsledné definície a podmienky, dodala na záver svojho vystúpenia riaditeľka Sekcie fondov SNK.

O problematike *Súborného katalógu SR – Články* informovala plénum dr. L. Roňoňová. Konštatovala, že za rok bolo vytvorených 89 tis. záznamov o článkoch,

z toho 40 tis. záznamov urobila SNK. Odporučila, aby si regionálne knižnice spracovávali svoju článkovú produkciu aj naďalej. Doplnila, že Súborný katalóg SR – Články by sa mal rozšíriť o 150 tis. záznamov retrospektívnej bibliografie článkov.

Kratučkú informáciu o EPC podala dr. A. Kucianová. EPC garantuje CVTI SR. Informovala prítomných, že dňa 28. júna 2011 sa v Slovenskej pedagogickej knižnici uskutoční hodnotiaci seminár EPC. Rokovanie KR pre BČ v SR pokračovalo informáciami Mgr. Evy Augustínovej, PhD., riaditeľky Sekcie dejín knižnej kultúry SNK. Informovala o vzniku Sekcie v súvislosti s reorganizáciou v SNK. Stručne predstavila aj pracovné zameranie novej sekcie v SNK.

Maratón rokovania KR pre BČ v SR pokračoval ďalším vystúpením dr. A. Kucianovej. Priniesla informácie o príprave jedného z najdôležitejších podujatí pre bibliografy, *12. slovenskej bibliografickej konferencie*, ktorá sa uskutoční v dňoch 7.-9. novembra 2011 v Martine. Konferencia by mala pracovať v týchto navrhnutých sekciách:

- Katalogizačné pravidlá, bibliografické spracovanie a MDT
- Súbory autorít – problémy integrovania kooperantov do národného bibliografického systému
- Národný bibliografický portál – Tlačové a elektronické výstupy Slovenskej národnej bibliografie (SNB) podľa ISBD
- Slovenská digitálna knižnica

-
- a Národný bibliografický systém
- Prepojenie SNB a Centrálného registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) – spolupráca akademických knižníc
  - Retrospektívna bibliografia – teória a prax. Výskum dejín knižnej kultúry
  - Regionálna bibliografia – problémy, perspektívy a kooperácia.

Ďalej dr. A. Kucianová informovala, že konferencie by sa malo zúčastniť okolo 150 ľudí. Okrem prijatých záverov a odporúčaní vyjde z tohto významného podujatia aj elektronický zborník.

V diskusii dr. A. Kucianová informovala plénum o uzavretí štatistiky KULT 4-01 a jej zaslaní na Ministerstvo kultúry SR. Oboznámila prítomných s problémami, ktoré nastali v súvislosti so štatistikou.

Mgr. E. Augustínová pripojila informáciu, že v jednotlivých číslach časopisu *Knižnica* sa budú postupne predstavovať nové sekcie, ktoré vznikli v súvislosti s reorganizáciou v SNK. PhDr. Blanka Snopková zo Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici informovala, že v ich knižnici sa tiež pripravujú organizačné zmeny; zatiaľ ich bližšie nešpecifikovala. O zmenách v štruktúre inštitúcie informovala aj PhDr. Edita Tarovská z CVTI SR. Bohatý programový maratón, plný hodnotenia a informácií, ukončila dr. A. Kucianová. Jesenné zasadnutie Koordinačnej rady pre bibliografickú činnosť v SR sa uskutoční v novembri 2011 v Martine.

*PhDr. Eleonóra Janšová,
Slovenská národná knižnica v Martine
eleonora.jansova@snk.sk*

Začiatok kalendárneho roka býva v knižniciach spojený s bilančnými aktivitami v podobe hodnotiacich správ, vyplňaním štatistických výkazov. Analyzujeme, porovnávame, kvantifikujeme údaje o počte čitateľov, návštev, podujatí, výpožičiek. Výsledky týchto aktivít môžu neraz ovplyvniť ďalšiu činnosť knižnice.

Zároveň sme si vedomí, že existujú prvky hodnotiace úroveň knižnice, ktoré nemožno kvantifikačne vyhodnotiť. Medzi tie patrí napríklad i prostredie a atmosféra knižnice, pôsobenie ľudského faktora, slušné správanie, empatia, ochota pomôcť, úsmev. Vymenované vlastnosti by mali byť okrem odbornej erudície aj prirodzenou súčasťou osobnostného profilu knihovníka v službách. V ideálnom prípade to isté očakávame od používateľa.

Je to naozaj tak? O odpoveď na túto otázku sa pokúsila Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity zorganizovaním prednášky *Platí etiketa na akademickvej pôde?*, ktorej autorkou bola renomovaná odborníčka na protokol Božena Volková. Prednáška bola určená knihovníkom trnavského kraja, ale aj akademickvej verejnosti – učiteľom, študentom, zamestnancom, ako aj odbornej verejnosti trnavského regiónu. Nosnou témou prednášky bola etiketa všedného dňa s akcentom na akademické prostredie. Súčasťou prednášky bola aj digitálna etiketa, pravidiel ktorej podlieha ďalší fenomén súčasnej doby – práca s komu-

nikáčnymi technológiami, elektronická pošta, sms správy a podobne.

Možno sa zdá, že prednáška tohto typu je v akademickom prostredí zbytočná, akosi prirodzene sa predpokladá, že znalosť etikety a hlavne jej aplikovanie v modeloch ľudského správania je úplnou samozrejmosťou. Každodenná prax však poukazuje na niečo iné. V tejto súvislosti sa nazdávame, že prednáška padla na úrodnú pôdu.

Nemenej dôležitej a v súčasnosti veľmi populárnej téme sa venovali knihovníci trnavského kraja na seminári *Firemná kultúra v knižniciach*, ktorý organizačne zabezpečila Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave v spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov v Trnave. Seminár viedla Mgr. Juliana Holá, ktorá sa venovala hlavne adaptácii nových prvkov do firemnej kultúry, prínosom firemnej kultúry ako takej, vplyvu na výkonnosť a na procesy zmien vo firemnej kultúre. Spetrením bolo testovanie či modelové situácie, s ktorými sa knihovníci vo svojej praxi stretávajú a ktoré by v ideálnom prípade mali v sebe niesť prvky asertívneho, ale slušného správania, ktoré je jedným z atribútov firemnej kultúry.

Firemnú kultúru charakterizujú aj vonkajšie formálne znaky, akými sú jednotlivé prvky určujúce rukopis inštitúcie – logo, jednotná úprava písomností,

---

farebnosť, propagačné materiály, identifikácia s inštitúciou, informačný systém, uniformita v oblekaní. Úsmevná bola reakcia najmä na posledne menovaný prvok firemnej kultúry, na ktorý reagovalo početné ženské osadenstvo, ktoré vo väčšine považovalo uniformné oblečenie za zásah do kreativity a osobnosti človeka.

Aj tento seminár bol zo strany zúčastnených hodnotený pozitívne ako potrebná a rovnocenná súčasť celoživotného vzdelávania. Forma komunikačného a spoločenského vzťahu knihovníkov a používateľov, ale i knihovníkov navzájom,

základné spôsoby správania ako aj pocit spolupatričnosti a príslušnosti k svojej značke by mali byť nemerateľnou jednotkou hodnôt, tvoriacich kvalitnú a celkom prirodzene aj prosperujúcu organizáciu. Je v našom vlastnom záujme tieto hodnoty rozvíjať a ako sme na oboch spomínaných podujatiach zistili, nie je to vždy jednoduché, ale táto investícia sa vyplatí.

*PhDr. Zuzana Martinkovičová,
Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity
v Trnave
kniznica@truni.sk*

Moderátorka seminára Mgr. Juliana Holá

Účastníci seminára

PO MESIACI AUTORSKÉHO ČÍTANIA V KOŠICIACH

Literárne króWKy

Býva to tak: kde čítajú rodičia, spravidla majú dobrý vzťah ku knihám aj deti. Ale môže to byť aj naopak: interes rodičov môže vzbudiť aj prebúdzajúci sa záujem ich dieťaťa o knihy. V Knižnici pre mládež mesta Košice sme si veľmi dobre vedomí tejto kauzálnej súvislosti a preto, hoci naším primárnym záujmom je detský čitateľ, máme popri ňom na zreteli aj dospelého. Toto nás viedlo k organizovaniu májového festivalu Číta celá rodina, ktorého zámerom bolo doviest' do knižnice spolu s deťmi aj ich rodičov. Hostami tohto festivalu boli prevažne literárne rodiny.

Len čo sa rodinný festival skončil, gradovali prípravu na ďalší, medzinárodný, ktorý sa pýši prívlastkom „najväčší stredo-európsky literárny festival“. Počas celého júla v našej réžii prvý raz na Slovensku prebiehal v Košiciach *Mesiac autorského čítania*.

Ponuku na spoluprácu sme od zakladateľa festivalu, brnianskeho vydavateľstva Větrné mlýny prijali radi, hoci s troškou obavy, či tridsaťjeden prázdninových večerov bude pre koho čítať. Zvolili sme atraktívne prostredie – bábkové divadlo, resp. v peknom počasí jeho pôsobivé nádvorie. Vďaka veľkorysosti Dopravného podniku mesta Košice sme do prostriedkov mestskej hromadnej dopravy umiestnili plagáty, tie sme dali aj na verejné priestranstvá a naše šarmantné hostesky pozývali návštevníkov aj z ulice a ponúkali im záložky

do kníh a sladké króWKy ... Plagáty, záložky, letáky, brožúrka, ba i balenie cukríkov mali jednotnú, veľmi elegantnú grafiku s motívom poľských króWiek a vyšli z dielne brnianskych tvorcov. Tí už majú s festivalom Mesiac autorského čítania (MAČ) bohaté skúsenosti, usporadúvali jeho dvanásť ročník.

V štyroch mestách troch štátov

Zakladajúcim mestom MAČ je Brno, vlni k nemu pribudla Ostrava, tohto roku slovenské Košice a poľská Wroclaw. Festival súčasne prebiehal v štyroch mestách troch štátov a autori za svojimi čitateľmi putovali dlhou, kľukatou trasou: z Brna do Košíc, z Košíc do Ostravy a z Ostravy do Wroclawi. Jeden večer vždy patrili dvojici autorov – česko-slovenskému a poľskému.

Mesiac autorského čítania zahŕňal dve programové línie – jedna reprezentovala domácu literatúru, v ponímaní festivalu to bola česká a slovenská tvorba. Druhú líniu prezentovalo písomníctvo hosťujúcej krajiny, tohto roku Poľska, v predošlých rokoch Francúzska, Kanady, Bieloruska či Rakúska. Autori vo všetkých mestách čítali v origináli, na Slovensku a na Morave české alebo slovenské preklady z poľštiny premietali na plátne, vo Wroclawi zase takto tmočili českých a slovenských autorov.

Ak spočiatku v publiku sedávalo pätnásť – dvadsať ľudí, postupne prichádzalo čoraz viac návštevníkov, ba niektorí dokonca

---

každý večer. Riaditeľku knižnice pre mládež mesta Košice a súčasne riaditeľku slovenskej časti festivalu Ivetu Hurnú veľmi príjemne prekvapilo, keď posledný večer za ňou došla skupinka mladých návštevníkov, aby jej poďakovala za podujatie a poprosila ju, aby urobila všetko pre to, aby festival pokračoval aj v ďalších rokoch. Podľa všetkého to tak bude. Festival si uvažujú ponechať aj poľskí organizátori, Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu a Biuro Literackie. Žeby sa rok čo rok festival rozširoval o ďalšie mestá vďaka hostujúcim krajinám? To je pekná vízia.

S podujatím úzko spolupracoval Poľský inštitút Bratislava, ktorý prispel do dramaturgie i finančne. Riaditeľ Andrzej Jagodziński a jeho námestník Tomasz Garbiński spolu s východoslovenskými pioniermi moderovali poľských autorov.

Skvelí Poliaci

To, čo festivalu ponúkla poľská literatúra, bolo naozaj obdivuhodné. Zdalo sa, že vybrali najlepších z najlepších svojich súčasných autorov. Po ušľachtilom básnikovi Jerzým Kronholdovi, ktorého pripodobňujú k starým čínskym a japonským básnikom, sme mali možnosť zoznámiť sa s analyzujúcim, hlboko citlivým prozaikom, prekypujúcim bohatstvom jazyka Wojciechom Kuczokom. Ďalší večer prekvapila Julia Fiedorczuk, ktorá vytvára metafory pojmoslovím exaktných a aplikovaných vied, ďalší večer pobavila Sylwia Chutnik, kvázi poľská Halina Pawłowska – genderovo orientovaná skvelá pozorovateľka a rozprávačka so zmyslom pre humor. „Vizuálna

reč mi dáva energiu na písanie a naopak“, prezradila o sebe Bianka Rolando, poetka a súčasne grafička. Vysokoškolský profesor Jerzy Jarniewicz vzbudil sympatie básňami – dialógmi a vtipným bonmotom „Próza je zľava zarovnaná, sprava zarovnaná, poézia je zľava zarovnaná, sprava roztrasená.“ Festivalovým návštevníkom v pamäti utkvel mladý prozaik Mikołaj Loziński, autor zatiaľ iba dvoch románov – veľkých príbehov rodín, ktoré sa veľmi rýchlo objavili v prekladoch do svetových jazykov.

Skvostné, krátke básne (napríklad: „do niekoľkých slov / umiestniť všetko / aby nič neostalo“) prečítal Franciszek Nastulczyk. Po čítaní spisovateľa a kulturológa s maďarskými koreňmi Krzysztofa Vargu sa rozvinula podnetná diskusia.

Veľkou udalosťou festivalu bolo stretnutie s významným poľským básnikom, prekladateľom a vydavateľom, majstrom slova Ryszardom Krynickim: „Jazyk, to divoké maso, ktoré roste v ráně, v otvorené ráně úst, živících se obelhanou pravdou ...“ Mladá poetka Joana Mueller sa snaží svojim básňam dať nielen myšlienku a zaujímavý jazykovo-rytmický výraz, ale v písanej podobe aj vizuál. S vulgárnou úprimnosťou a temperamentom svojich 28 rokov vykrikoval svojrázny Szczepan Kopyt v sprievode svojej reprodukovanej, kakofonickej muziky, smerujúcej k technu, do sveta pocity krivdy. Husto tkaná próza vrcholného zjavu súčasnej poľskej literatúry Stefana Chwina hovorila o konflikte kultúr poľskej a nemeckej v dôsledku po vojnového presídľovania obyvateľstva. Od šarmantného gentlemana Bohdana Zadu-

ru sme sa okrem iného dozvedeli, že „Jazyk poézie je jazykom poslednej možnosti“.

Disciplinované, minimalistické básne čítal Jacek Gutorow. „... utazený jazyk to je pře-ce poezie“, píše. „Ešte som nestretol takého veselého básnika“, poznamenal pravidelný návštevník nášho festivalu na margo sympatického Piotra Sommera, ktorý o sebe povedal, že nikdy nevyšiel z depresie. Názory prozaika a prekladateľa z exotickej amharčiny Ignacy Karpowicza, že svet by bol šťastnejší bez náboženstva, ktoré dáva len systém rozumovo nepodložených príkazov a že Biblia je politický text, vyvolali temperamentnejšiu diskusiu.

Mimoriadne úspešná debutantka Małgorzata Rejmer zase tvrdila, že ju fascinuje škaredosť. Napokon príslušník mladšej strednej generácie Tadeusz Dąbrowski ponúkol básnické obrazy s vážnou výpovednou hodnotou: „Dobro a zlo se ve mně přestaly přít, vyrostly / vyspěly, vzázněly, přestěhovaly se / ze společného pokoje, založily rodiny / ...“

Isteže, nespomenuli sme všetkých hostujúcich poľských autorov, azda len tých výraznejších, všetci však mali spoločné to, že vedeli o svojej tvorbe a pohnutkách k nej zaujímavo rozprávať. Mnohí z nich sú vysokoškolskí učitelia, redaktori literárnych časopisov a takmer všetci sú aj autormi esejí.

Nemusíme mať komplexy

Súčasná česká a slovenská literatúra nemusí mať vedľa poľskej komplex menejcennosti a že natolko neprekvapila, je

spôsobené zrejme aj tým, že ju zhruba poznáme. (Preto sa o nej menej zmieňujeme.) V každom prípade exkurz aj po domácich, literárnych „luhoch a hájoch“ bol

Číta Stefan Chwin

Iveta Hurná s Michalom Ajvazom

Mária Ferenčuhová číta a rozpráva o svojej tvorbe

Pavel Kohout s manželkou Jelenou

---

podnetný, bohatý a kto doň nenakukol, môže ľutovať. Napríklad veľmi inšpiratívna bola mladá poetka Mária Ferenčuhová: „... No je len na mne, čomu nastavím tvár / Či vetru, slnku, dažďu/ Alebo kameňu ...“ Hlboko zasiahla Radka Denemarková úryvkom z románu, ktorého nosnou myšlienkou je motív totality, tyranie a vzdávania sa. Rozprávačsky skvelý, chvíľami smutno-smiešny text Máriusa Kopcsaya pôsobil sviežo, ľahko, zábavne a nadhľadovo, tvorba Jána Litváka („...snom slov je vyslobodiť Lásku“) priniesla harmóniu, Vladimíra Ballu znepokojenie, Pavla Rankova renesanciu príbehu, undergroundového J. H. Krchovského nežné i brutálne texty. Nádherný Michal Ajvaz, známy skôr tvorbou cez optiku magického realizmu, ponúkol pôsobivý úryvok z románu *Cesta na juh*, ktorý sa číta či počúva jedným dychom. Posledný večer patrilo veľkému Pavlovi Kohoutovi, ktorého čítanie si prišla vypočuť plná sála. Možno niektorých návštevníkov prilákal aj recitál Katky Koščovej. Toľko ľudí prišlo dovtedy

len na mediálne exponovaného Michala Hvoreckého.

Hudobné vsuvky – súčasť všetkých festivalových večerov – ocenili aj brnianski organizátori a poľskí partneri. Pochválime sa, že to bol náš „patent“, v iných festivalových mestách hudbu k čítaniam nevkomponovali.

Lákadlom na festival boli sladké krówki, na obale ktorých sme si mohli prečítať úryvky z básní. Zdá sa, že veľmi dobre lákali, a preto sa aj rýchlo mýňali. To, čo s čítaniami vôbec nemali spoločné, bola práve ich sladkosť. Ako by aj mohli mať? Dobrá literatúra prináša plastický obraz života a ten má množstvo príchutí. Festivalová dramaturgia nimi nešetřila, čím poskytla obraz o širokej rozmanitosti súčasnej literárnej tvorby.

*PhDr. Beáta Hybáčková,
Knížnica pre mládež mesta Košice
kniznica.bea@gmail.com*

PODOBY SLOVA UŽ PO JEDENÁSTY KRÁT

„V tomto prípade sú to podoby slovenského slova vo všetkých kútoch sveta, kde Slováci našli nový druhý domov. Kde sa etablovali, kde rozvíjali svoju literárnu, kultúrnu aj inú činnosť. Po Slovákoch z Českej republiky, Maďarska, Chorvátska, Srbska, západnej Európy prišiel rad na Kanadu. Dnes môžeme privítať tzv. reprezentačnú vzorku slovenskej literatúry v Kanade.“ Týmito slovami privítal Peter Cabadaj básnika a prozaika Ilju Čičváka a univerzitného

profesora, slavistu, básnika, prozaika, prekladateľa a editora Petra Petru.

Nasledoval príhovor prof. Dušana Kaťuščáka, ktorý zdôraznil, že toto podujatie – v rámci Martinskej literárnej jari – ktoré sa koná v dňoch 24.-27. mája, sa stáva pojmom v slovenskej literatúre. Uviedol, že sa bude snažiť naďalej rozvíjať kontakty s tými, na ktorých sa dlho zabúdalo. A hlavne sa bude snažiť propagovať kraja-

---

nov žijúcich mimo Slovenska a krajanuskú literatúru vôbec.

Peter Cabadaj predstavil slovenskú komunitu v Kanade: „V porovnaní so Spojenými štátmi americkými je približne o jednu generáciu mladšia. V rokoch 1910-1945 vychádzalo v Kanade 15 krajanuských novín a časopisov a dva kalendáre. Do medzivojnových čias spadajú aj počiatky literárneho života tejto časti. Po r. 1945-1948 do Kanady prišli rôzni predstavitelia ľudáckej a tzv. pofebruárovej emigrácie. Usadila sa tu silná komunita ľudí, ktorá našla svoj publikačný priestor. Vychádzajú časopisy *Kanadský Slovák*, *Slovenský hlas*, *Mária*, *Ludové zvesti*, *Naše snahy* a iné. V kalendároch sa objavujú slovenské umelecké texty, próza, eseje, krátke útvary. Vznikajú nové vydavateľstvá a nakladateľstvá, ktoré ponúkajú autorom vzácny publikačný vlastný priestor (Dobrá kniha). Každý človek, ktorý opustil krajinu a stal sa emigrantom potvrdí, že publikovať v rodnom jazyku v cudzej krajine je zložitá a neľahká. Preto treba odmeniť a oceniť ľudí, ktorí našli porozumenie pre slovenských literátov v cudzine a vytvárali priestory, kde mohli tvoriť. V Kanade zakotvili umelci, vedci, herci, hokejisti, športovci, huslisti, výtvarníci. Netreba zabúdať na významné osobnosti krajanuských edičných snažení v Kanade:

- gréckokatolíckeho kňaza Mons. Františka Fugu, tretieho predsedu Zahraničnej Matice slovenskej, ktorý v Hamiltone v Južnom Ontáriu vydával množstvo slovenskej tlače, knihy, kalendáre, časopisy (mesačník *Mária*);
- reverenda Imricha G. Fúzyho, ktorý v Hamiltone obetavo podporil nemalý

počet rôznych knižných projektov. Vybudoval legendárny Bratislavský park a Slovenskú záhradu, kde chodievali Andrej Žarnov, Rudolf Dilong, Ján Okál, Karol Strmeň, Mikuláš Šprinc, Jozef Cincík;

- na prvého predsedu Svetového kongresu Slovákov Štefana B. Romana – v marci tohto roku uplynulo 90 rokov od jeho narodenia...“

Peter Cabadaj privítal JUDr. Milana Veteráka, PhD., predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý uviedol, že si nesmierne váži možnosť spolupracovať so Slovenskou národnou knižnicou. A mohli sa predstaviť krajanovia z Kanady, ktorí žijú síce roztratení, ale nie stratení, po celom svete.

Ilja Čičvák si zaspomínal: „Moje literárne začiatky boli oduševnené, myslel som, že objavujem svet. Začínal som ako každý básnik – lúboštnou poéziou. Lúboštná, láska, láska k láske, človek k láske. Poézia sa nedá vnímať plánovite, je to pocit, ktorý na vás príde a potrebujete sa vyjadriť. Poézia sa nedá zahnať, štekli vás, siahnete za perom, dáte ju na papier. Keď ju zvečníte, vtedy načas vás oslobodí a nechá vás dýchať. Až pokým zase tá múza za vami nepôjde a nezačne vás opäť štekliť...“ – Nasledovali verše z novej básnickej zbierky *Milovanie so sfingami*, ktorá vyšla koncom minulého roku vo Vydavateľstve Matice slovenskej:

Iba na návšteve

*Zdalo sa nám, že sme žili,
bo sme spali, sklámali.*

---

*Usmievali z času na čas,
plakali a opäť sa usmievali.
A pili vína a nedbalo chutnali ženy.
A nevšimavo šliapali na kvetiny,
dvíhajúce hlávky k slnku.
Popršalo, zdalo sa nám,
že sme ani neexistovali.
Vyšla nová kométa,
bolo nám jasné, že sme vo vlastnom živote
boli len na návšteve ...*

Ilja Čičvák, rodák z Rokytoviec pri Medzilaborciach (nar. 1939), publikoval časopisecky už od svojich štrnástich rokov, v sedemástich pracoval ako zodpovedný redaktor. Aby ako 28-ročný unikol dvojročnému trestu odňatia slobody, ktorý naňho uvalil vtedajší komunistický režim, emigroval po auguste 1968 do Kanady. Pôsobí v Montreale, kde roku 1980 založil Spoločnosť priateľov slovenskej literatúry. Je členom Únie kanadských spisovateľov a Spolku slovenských spisovateľov. Píše aj poéziu, romány a krátke prózy. Vydal romány *Vyvolávanie slnka* (Ottawa, 1984), *Keď bohovia nemrú* (Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2008), *Iná tvár človeka*, básnickú zbierku *Slzy a bozky* (2008), *Milovanie so sfingami* (Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2010). V krátkom čase majú byť publikované jeho zbierky básní *Lásky nikdy nespia* a *Básne za mrežami*. – Ilja Čičvák poznamenal, že mu tiež vyšla publikácia *Migračné spomienky : stredná Európa v Kanade* (literárna antológia).

Petra Petru, legendu, uviedol Peter Cabadaj slovami: “Patrí mu významné miesto v počiatkoch slovenskej populárnej hudby.

Preslávil sa ako bubeník slovenskej big-bitovej skupiny The Beatmen a Prúdiv. Hral so všetkými troma najslávnejšími a najdôležitejšími – Dežom Ursínym, Pavlom Hammelom a Mariánom Vargom. Tajuplná postava slovenského rocku, Peter Petro, vyštudoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave španielčinu a angličtinu. V roku 1968 emigroval do Kanady. Od roku 1977 vyučuje na univerzite slovanskú a komparatívnu literatúru. V súčasnosti je profesorom slovenskej literatúry na univerzite v kanadskom Vancouveri...“

Prvá otázka Petra Cabadaja smerovala na príchod do Kanady. P. Petro: „Reč som vedel, prišiel som s manželkou. Musel som zaobstarať rodinu. Zobral som do rúk prvé noviny, hľadali tam bubeníka, prihlásil som sa, zobrali ma. Začal som študovať – najskôr bakalár, neskôr doktorát na Univerzite Alberta v Edmontone a teraz profesor. Som sám v celej Kanade, čo učím slovenskú literatúru. Vo všetkom som mal šťastie. Za to vďačím Bohu a mojej manželke Soni, ktorá je kotvou môjho života ...“

Peter Petro napísal vyše dvesto príspevkov, z toho 60 odborných štúdií, referátov so slavistickou orientáciou, okolo dvesto esejí, článkov. Vydal *Modernú satiru*. Prekladá súčasných básnikov – M. Rúfusa, M. Richtera. Preložil *Slovenskú Príručku na prežitie, Polnočný denník*, trilógiu *Rivers of Babylon*, od P. Vilikovského *Posledný deň Pompejí*. Roku 1995 vydal na podnet Imricha Kružliaka *Dejiny slovenskej literatúry pre krajanov a pre vysokoškolských študentov*. (Cena publikácie je sice len 12 dolárov,

---

ale je o ňu minimálny záujem, za tri roky predal len 3 exempláre.)

Uvedol: „V Kanade nie je vydavateľstvo, čo by vydávalo tzv. špeciality. Aj tie ktoré sú, vydávajú len v menšom náklade a keď predajú 600 kusov vravia, že ide o bestseller ... Nie je vôbec o publikácie záujem. Asi sú tam nesprávni ľudia. Ak sa vydáva publikácia, tak na Slovensku a najlepšie v Martici slovenskej. Kolkokrát som poprosil prezidentov zahraničných organizácií, aby podporili tvorbu, aj sa zaviazali, že „utratia“ na slovenskú kultúru zopár dolárov, ale viac utratia na toaletný papier (3000 dolárov) ako na vydanie publikácie, to som sa dočítal vo výročnej správe ... Chcel by som založiť vydavateľstvo v Berlíne, tzv. prekladové.“ - Z úst samotného autora sme si vypočuli poviedku s názvom *Návrat strateného syna*, ktorú napísal pre *Slovenské pohľady*.

Nasledovalo spomínanie na skupinu Beaten a roky 1964-1966. P. Petro sa priznal, že pôvodne chcel napísať knihu o tomto období, keď všetci členovia skupiny ešte žili. Postupne začali umierať (Marián Bednár, Dežo Ursíny), nezvestný je Miroslav Bedrik, možnože žije v Kalifornii ... Má úctu voči tým, čo zomreli a priznal sa, že to obdobie si už dobre nepamätá, tak sa už nebude do ničoho púšťať.

Peter Petro ako básnik v časopise *Rak* roku 2010 uverejnil:

*Zatváram oči, je po polnoci.
Vtáci sú mŕtvi a
sme sami v tomto storočí.*

*Odniekiaľ z vonku sa raz budú smiať deti.
A na horizonte sa objaví loď z iného času.
Keď som ťa po prvý krát uzrel,
niečo sa vo mne zatriaslo.
Čo vedia kosti a
prečo robí krv taký hluk.
Zatváram ti oči,
bez nádeje na druhé ráno.
Nech škvrny z vína a slzy
vyschnú s nádejou
a naším snom ...*

Záverom Peter Cabadaj pozval prítomných na výstavku slovenských novín a časopisov, ktoré vyšli v Kanade. – Tohtoročná ponuka Martinskej literárnej jari bola opäť výnimočne bohatá a rôznorodá, plná skutočných osobností. Preto si dovoľujem uviesť link, na ktorom si možno pozrieť fotografie a pritom sa započúvať do pravdivých slov, ktoré nemožno nikdy umlčať: http://www.snk.sk/?martinska_literarna_jar.

*Ing. Ivana Poláková,
Slovenská národná knižnica v Martine
ivana.polakova@snk.sk*

STRETNUTIE PARTICIPANTOV PROJEKTU KIS3G

V Slovenskej národnej knižnici v Martine sa dňa 12. septembra 2011 uskutočnilo stretnutie participantov projektu KIS3G na Slovensku. Pracovné stretnutie zorganizovala Slovenská národná knižnica, Sekcia IKDC a IKT.

Projekt *Knižnično-informačný systém tretej generácie (KIS3G)* je projektom štátneho informačného systému, združujúceho subjekty, ktoré používajú knižnično-informačný systém Virtua. Projekt KIS3G, ktorého cieľom je vytvoriť štandardné a jednotné prostredie prostredníctvom spoločnej databázy, vznikol roku 2002, po schválení Programu elektronizácie knižníc SR. Participantmi projektu sú knižnice, ktoré do neho pristúpili na základe zmluvy o spolupráci. Používateľským a realizačným výstupom projektu KIS3G sú webové portály Slovenská knižnica a Memoria slova. Slovenská národná knižnica ako gestor projektu začala využívať KIS Virtua roku 2005. K 1. septembru 2011 KIS3G združuje 42 členských knižníc, pričom asi 27 z nich je aktívnych.

Stretnutia participantov KIS3G sa zúčastnilo približne 55 spolupracovníkov z 20 spolupracujúcich knižníc. Prítomných privítala a stretnutie viedla Ing. Ivana Poláková, projektová manažérka KIS3G. Následne požiadala o príhovor generálneho riaditeľa SNK Prof. PhDr. Dušana Katuščáka, PhD. Prof. Katuščák zhodnotil veľmi pozitívne prácu a úsilie v KIS3G. Systém je efektívny, má výborný manažment, je funkčný. Jeho funkčnosť dokumentujú pravidelné štatis-

tické výstupy uvedené na stránke KIS3G. Vo svojom príhovore ďalej vypíchal najpálčivejšie problémy práce v systéme. Ide hlavne o redukciu duplicit a multiplicít, skvalitňovanie databáz v súvislosti s kvalitou záznamov a ďalšie. Apeloval tiež na väčšiu iniciatívu zo strany prispievateľov, hlavne pri testovaní nových verzií systému, prv než prídu do rutínnej prevádzky. Keď používatelia nevychytajú čo najväčšie množstvo nedostatkov ešte pred spustením novej verzie systému do prevádzky, tieto sa už potom oveľa ťažšie opravujú. Testovanie by malo byť stanovené v zmluvných povinnostiach partnerov. Prof. Katuščák hovoril aj o digitalizácii, synchronizácii Virtua – FEZ Fedora, Mediainfo. Zmienil sa aj o pripájaní obálok k bibliografickým záznamom, na ktoré však treba súhlas vydavateľa. Zdôraznil potrebu organizovania školení, pracovných stretnutí, kolokvií, seminárov.

Knižnično-informačný systém Malá a stredná knižnica (KIS MASK) bol ďalším bodom, o ktorom prof. Katuščák hovoril. Bude treba zhodnotiť jeho ďalšiu efektívnosť, resp. prípadnú integráciu do spoločnej databázy. Záverom svojho vystúpenia predstavil TOP 100, výber zo štatistiky výpožičiek z knižníc projektu KIS3G, z celkového počtu vyše 1,3 mil. výpožičiek realizovaných od 1. januára do 31. decembra 2010. Tieto sa robia aj v mesačných reportoch.

Ing. Jozef Dzivák, riaditeľ Sekcie Integrované konzervačné a digitalizačné centrum a IKT Slovenskej národnej knižnice pred-

---

stavil nový realizačný tím KIS3G. Tvoria ho Bc. O. Ardo, vedúci IKT; Ing. I. Poláková, projektová manažérka KIS3G; Ing. M. Čapkovič, Ing. M. Stach a Ing. J. Krištof, systémoví administrátori KIS3G; Ing. V. Polonec, Ing. E. Rišian a Mgr. E. Lačná, aplikační administrátori KIS3G; M. Kožuchová-Bajema, grafický dizajn a webdizajn; Mgr. D. Čálik, administrátor lokálnych systémov. Všetky kontakty na uvedený tím sa nachádzajú na webovej stránke SNK.

Program stretnutia participantov projektu KIS3G pokračoval vystúpením projektovej manažérky Ing. Ivany Polákovovej. V úvode všetkých vyzvala, aby svoje požiadavky v súvislosti s prácou v systéme adresovali na mailovú adresu helpdesk@snk.sk. Zároveň poprosila aj o zhovievavosť v prípade časového sklzu pri riešení vzniknutých problémov. V ďalšom slede svojho vystúpenia informovala o práci pracovných skupín v rámci projektu, o zmluvách, poplatkoch, o pracovných klientoch, školeniach v rámci systému a ich harmonogramoch a zabezpečovaní. Zdôraznila, že všetky potrebné informácie sa nachádzajú na webovej stránke SNK.

O novinkách v KIS3G hovorili postupne aj ďalší členovia realizačného tímu. Bc. O. Ardo predstavil nový web OPAC SNK Slovenská knižnica, novú stránku v súvislosti s inštaláciou novej verzie systému Virtua. Víziou zostáva, aby všetky základné prvky v OPAC v jednotlivých knižniciach KIS3G boli zjednotené. Ing. M. Stach hovoril o novinkách aplikácie, o automatizovaní

jednotlivých reportov, zasielaní upozmienok cez sms. Túto službu si však budú musieť zaplatiť participantami sami. Ing. J. Krištof predstavil možnosti rozšírenia funkcionalít online katalógu systému Virtua s použitím technológie AJAX. Ide o pripojenie obsahov a obalov k vyhľadávaným záznamom. Samozrejme, že aj tu ide o povolenia súvisiace s autorským zákonom.

Ing. J. Dzivák v poslednom bode rokovania prezentoval projekty realizované v Slovenskej národnej knižnici. Ide o projekt Digitálna knižnica a digitálny archív a projekt Memoria Slovaca – Národné centrum excelentnosti. Tento sa realizuje v spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline.

V diskusii poďakovala PhDr. B. Snopková zo Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici Ing. Krištofovi za predstavenie možnosti rozšírenia online katalógu systému Virtua. Ďalšie otázky v diskusii, súvisiace s digitalizáciou, článkami v báze a zabezpečením prevádzky systému zodpovedali Ing. J. Dzivák a prof. D. Katuščák. Rokovanie participantov projektu KIS3G, ktoré sa nieslo v znamení mnohých noviniek a informácií, ukončil Ing. J. Dzivák. Opäť všetkým dal do pozornosti novovzniknutú mailovú adresu, na ktorú sa môžu v prípade akýchkoľvek nejasností a pripomienok obracať.

*PhDr. Eleonóra Janšová,
Slovenská národná knižnica v Martine
eleonora.jansova@snk.sk*

POZNÁME NAŠE KNIHOVNÍCKE PERIODIKÁ? – 7.

KNIHOVNÍCKE PERIODIKÁ V BRATISLAVSKOM KRAJI

Vydávanie časopisov v regionálnych knižniciach je väčšinou doménou metodických oddelení a slúžili aj slúžia predovšetkým ako jeden zo spôsobov komunikácie knižníc v metodickej pôsobnosti regionálnych knižníc. Dodnes plnia túto úlohu, avšak nástupom počítačov a moderných informačných technológií zmenila sa formálna stránka vydávaných periodík a technika ich spracovania aj vydávania s pozitívnym dopadom na ich estetickú úroveň, pričom sa snažia minimalizovať ekonomickú stránku svojej edičnej činnosti.

Malokarpatská knižnica v Pezinku začala roku 1995 vydávať periodikum *OČK(o) – Okresný Časopis Knižovníkov (o) práci knižníc ...*, ktorý vychádza dodnes. Vznik tohto regionálneho časopisu podnietili zmenené spoločenské pomery v 90. rokoch uplynulého storočia. Zákonom č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení prešli mestské a obecné knižnice pod zriaďovateľov mestá a obce. Okresná (regionálna) knižnica prestala plniť funkciu osobného úradu pre niektoré knižnice v regióne. Stretnutia knihovníkov na pravidelných okresných poradách sa stali zriedkavejšími a knižnica už nemala dosah na účasť knihovníkov na týchto poradách. Komunikácia medzi okresnou knižnicou a verejnými (mestskými a obecnými) knižnicami bola do značnej miery obmedzená. Potreba pravidelnejšej komunikácie preto podnietila vznik nového časopisu.

Históriu časopisu *OČK(o)* píšeme už šestnásty rok. Za toto obdobie prešla vývojom tak formálna, ako aj obsahová stránka periodika. Od roku 2000 má svoje pravidelné rubriky: *Aktuality, Rady a skúsenosti, Z histórie obcí, Z našich knižníc, Zaujímavosti zo sveta, Osobnosti, Jubileá*. Prispievateľmi sú nielen zamestnanci Malokarpatskej knižnice, ale aj knihovníci ostatných verejných knižníc v regióne. Preberáme zaujímavé príspevky z periodík iných okresov aj krajov (samozrejme s ich súhlasom a citáciou). Pretože pôsobíme na jazykovo zmiešanom území s maďarskou národnostnou menšinou, v začiatkoch časopis uverejňoval príspevky našich kolegyň aj v maďarskom jazyku so slovenským prekladom. Dnes si už tento luxus nemôžeme dovoliť.

Časopis sa snažil od začiatku promptne reagovať na aktuálne problémy knižníc a odrážal celospoločenský vývoj, ktorý neobchádzal ani knižnice. Každé obdobie malo svoju dominantnú tému a tá rezonovala aj v obsahu nášho periodika. Deväťdesiate roky boli poznačené nástupom automatizácie do knižničných činností. Zostavovatelia časopisu zbierali informácie o nastupujúcich firmách, ktoré produkovali knižnično-informačné systémy rôznej úrovne a kvality a bolo ťažké bez primeraných vedomostí sa v nich orientovať a odporučiť najvhodnejší KIS práve pre menšie knižnice.

Koniec deväťdesiatych rokov bol v zna-

---

mení internetu a nástupu moderných informačných technológií (IT) aj do menších obecných knižníc. Popri nich sa i naďalej riešili bežné knižničné problémy – revízie, vyradovanie, nákup a spracovanie literatúry, priestorové a personálne podmienky činnosti knižníc, ... Všímame si našich regionálnych autorov a regionálnu tematiku, upozorňujeme zriaďovateľov na potrebu finančnej podpory verejných knižníc ako dôležitých informačných centier v mestách a obciach.

21. storočie – vedomostná alebo znalostná spoločnosť si žiada mať knižnice na úrovni doby a tie sú už v zajatí moderných IT a internetu. Opäť upozorňujeme knižnice na podstatu ich činnosti a ich prvotné poslanie: práca s knihou, aktivity na podporu čítania najmä detí a mládeže, komunitné aktivity, organizovanie podujatí a kooperácia a spolupráca s inými inštitúciami, aby sa spojili sily aj financie v záujme dobrej veci pre komunitu, v ktorej knižnice pôsobia a do ktorej nevyhnutne aj patria. Ekonomika a financie vstupujú aj do obsahu časopisu. Pravidelne informujeme o potrebe a možnostiach získavania mimorozpočtových zdrojov financovania, o grantoch a spracovaní projektov na ich získavanie. Časopis je tiež platformou na výmenu skúseností, prináša informácie, čo všetko naše knižnice dokážu vytvoriť, zorganizovať, čo je inšpiráciou a povzbudením pre ďalšie knižnice.

Pri zhodnotení 15 ročníkov periodika OČK(o) a jeho prínosu pre činnosť knižníc si netrúfam urobiť vierohodný záver. Ak hodnotíme činnosť 65 obecných a mest-

ských knižníc v Bratislavskom samosprávnom kraji väčšinou pozitívne, ostáva nám len dúfať, že svojou mierou k tomu prispel aj náš regionálny knihovnícky časopis OČK(o).

Ďalším knihovníckym periodikom v Bratislavskom kraji je *Občasník knihovníkov Bratislavského kraja*. Vychádza od roku 2000 s polročnou periodicitou a jeho vydavateľom je bratislavská verejná knižnica Ružinov a Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov v Bratislavskom kraji (KP SSK BK). Určený je nielen knihovníkom verejných, ale aj ostatných knižníc v kraji. Pri zrode tohto časopisu bol Výbor KP SSK BK a jeho predsedníčka a riaditeľka Knižnice Ružinov PhDr. Darina Horáková. Krajská pobočka SSK Bratislavského kraja je tak jediná, ktorá má aj svoje periodikum. A hoci sa už dvakrát vymenil výbor aj jeho predsedníčka, časopis vychádza nepretržite a v minulom roku oslávil svoje desiate výročie. Vzniku časopisu predchádzal prieskum, ktorý ukázal potrebu takéhoto periodika. Časopis mapuje aktivity knižníc v Bratislave aj Bratislavskom samosprávnom kraji. Pravidelne zverejňuje výročné štatistiky a analýzy činnosti knižníc, predstavuje osobnosti kraja. Má pravidelné rubriky: *Z našej histórie*, *Pod lupou* – predstavujú sa knižnice, osobnosti, zaujímavé podujatia a akcie ..., *Čo nám vrta v hlave* – úvahy, zamyslenia, polemiky, *Postrehy, zaujímavosti, Námety na verejnú diskusiu*, *Recenzie, Legislatívne okienko*. Časopis vychádza vďaka materiálnej podpore Knižnice Ružinov, ale i vďaka entuziazmu a osobnému nasadeniu výkonného redaktora Petra

---

Kuzmu, ktorý ako člen Výboru KP SSK BK a zamestnanec ružinovskej knižnice stál pri jeho zrode.

Bratislavský *Občasník* je čitateľom k dispozícii kompletne od prvého čísla v elektronickej forme na stránkach Infolibu a Knižnice Ružinov, ale zároveň vychádza aj v tlačenej forme v náklade, ktorý sa rovná počtu platiacich členov KP SSK BK. Okrem odborných príspevkov prináša informácie o spolkovom živote KP SSK BK, obsah je doplnený vtipnými ilustráciami.

Knihovnicke periodiká na Slovensku, ktoré spravidla vydávajú regionálne knižnice, sa snažia suplovať a nahradiť zaniknutý

časopis *Čitateľ*. Vydávala ho Matica slovenská – Slovenská národná knižnica v Martine. Medzeru po jeho zániku v roku 1991 doteraz žiadny odborný časopis nevyplnil. Knižovnícka verejnosť na Slovensku môže len závidieť kolegom – knihovníkom v Čechách ich časopis *Čtenář*, ktorý je plný nápadov a inšpirácie aj pre knihovníkov malých mestských a obecných knižníc, hovorí o ich problémoch ich jazykom a neuveriteľným spôsobom už 63 rokov upevňuje súdržnosť knižnickej komunity v Čechách.

*Mgr. Anna Gašparovičová,
Malokarpatská knižnica v Pezinku
riaditel@kniznicapezinok.sk*

Z NAŠICH VYDANÍ

Z EDIČNEJ ČINNOSTI ŠTÁTNEJ VEDECKEJ KNIŽNICE V PREŠOVE V ROKU 2010

Štátna vedecká knižnica (ŠVK) v Prešove vydala v roku 2010 štyri nové knižné tituly. Všetky sa tradične viažu na jej bibliografické oddelenie a tematicky prezentujú produkciu jednotlivých úsekov oddelenia (úsek rusínskej a ukrajinskej bibliografie, úsek slavistiky, úsek regionálnej bibliografie a úsek starých tlačí).

V rámci dlhodobého retrospektívneho spracovania štúdií vybraných zborníkov a vedeckých periodík sa spracovali v systéme Virtua a následne sa vydali dva tituly, ktoré mapujú výskum Rusínov a Ukrajincov na Slovensku. *Naukovi zapysky: článková bibliografia č. 1-19* zostavila PhDr. Mária Nachajová.¹ Titul predstavuje článkovú retrospektívnu bibliografiu vedeckého periodika *Naukovi zapysky*, pôvodne *Zapysky Naukovoho tovarystva* (Zápisky vedeckej spoločnosti), ktoré vychádzalo v ukrajinskom jazyku v rokoch 1972-1994, vydávané Ukrajinskou vedeckou spoločnosťou. – Toto nepravé periodikum vydával Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich v ČSSR (od roku Zväz Rusínov – Ukrajincov Slovenskej republiky) v Prešove. Z obsahového hľadiska sa *Naukovi zapysky* venovali problematike jazykovedy, kulturológie, literárnym dejinám a etnografii. Publikácia zahŕňa 246 záznamov z čísel 1-19, je doplnená o dve štúdie zostavovateľky a PhDr. Jozefa Šelepca, obrazovú prílohu a registre (menný, predmetový a zemepisný).

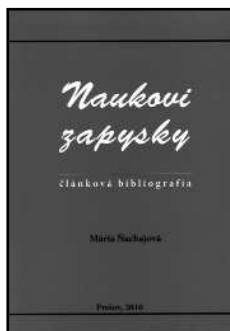
¹ *Naukovi zapysky: článková bibliografia č. 1-19*. Zost. Mária Nachajová. Prešov: Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2010. 128 s. ISBN 978-80-85734-84-3.

Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku č. 1-10 (Bibliografický súpis článkov) zostavila Bc. Zuzana Džupinková.² Článková retrospektívna bibliografia titulu *Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku*, resp. *Múzea ukrajinsko-rusínskej kultúry vo Svidníku* obsahuje 431 bibliografických záznamov v 13 zväzkoch radených do desiatich čísel, z rokov 1965-1982. Tento zborník kedysi predstavoval po odbornej stránke veľmi kvalitnú tlačovinu o dejinách hmotnej a duchovnej kultúry Rusínov a Ukrajincov žijúcich na Slovensku. Publikovali sa v ňom štúdie domácich, ale aj zahraničných autorov, články z oblasti etnografie, jazykovedy, ale aj literárnej vedy, umenia, kultúry, folkloristiky a z archeológie. Okrem odborných štúdií boli v jednotlivých ročníkoch zaradené spomienky, dokumenty – materiály, kronika a jubileá, publikovali sa pramene, uverejňovali sa recenzie na najnovšie práce súvisiace s uvedenými menšinami. Publikácia je doplnená o obrazovú – fotografickú prílohu a registre (menný, zemepisný a predmetový).

Na úseku regionálnej bibliografie sa pracovalo na spracovaní materiálov a dokumentácie k pôsobeniu významných slovenských hereckých osobností – manželov Stražanovcov. Výsledkom bolo vydanie knižného titulu *Kveta a Jozef Stražanovci: personálna bibliografia*, ktorú

² *Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku č. 1-10 (Bibliografický súpis článkov)*. Zost. Zuzana Džupinková. Prešov: Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2010. 192 s. ISBN 978-80-85734-84-4.

zostavil PhDr. Michal Socha.³ Bibliografia obsahuje 1064 bibliografických záznamov, ktoré sa viažu na oboch umelcov. Je doplnená o zoznam hier (inscenácií) a postáv Kvety a Jozefa Stražanovcov, hraných v Divadle Jonáša Záborského v Prešove, o ich filmografiu, biografické kalendárium, ukážky z ohlasov a recenzií kolegov a napokon o zaujímavú obrazovú prílohu, mapujúcu prierezovo ich roly v rokoch 1960-2008. Titul obsahuje štúdie od Alžbety Verešpejovej, Vlada Semana a Daniely Lešovej. Pre lepšiu orientáciu v publikácii je bibliografia doplnená o menný register.

Naukovi zapysky

Hoci sa na úseku starých tlačí systematicky pracovalo na spracovaní historických fondov, podarilo sa zostaviť jeden monotematický zborník. Edičný titul z produkcie bibliografického oddelenia predstavuje zborník štúdií z pera PhDr. Jozefa Šelepca. Má názov *Historické rukopisy a neznáme rukopisné diela vo fondoch historických knižníc mesta Prešov I.*⁴ Publikácia z oblasti dejín knižnej kultúry je zameraná na prezentáciu výskumu rukopisov, ktoré sa evidujú v knižniciach mesta Prešov. Viažu sa na tvorbu či pozostalosti Mateja Beňa, Gregora Tarkoviča, Alexandra Duchnoviča alebo Andreja Molnára. Jednotlivé štúdie predstavujú výber z tvorby spomenutého slavistu, vysokoškolského pedagóga a retrospektívneho bibliografa Jozefa Šelepca. Titul je doplnený o jeho výberovú personálnu bibliografiu, ktorú zostavila Bc. Zuzana Džupinková.

Stražanovci

Historické rukopisy

V roku 2011 plánuje Štátna vedecká knižnica v Prešove vydať vyše sedem knižných titulov, tie však budú predstavené v ďalšom čísle.

Vedecký zborník

*Mgr. Marcela Domenová, PhD.,
Štátna vedecká knižnica v Prešove
Marcela.Domenova@svkpo.gov.sk*

³ *Kveta a Jozef Stražanovci : osobná bibliografia.* Zost. Michal Socha. Prešov : Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2010. [2], 217 s. ISBN 978-80-85734-85-0.

⁴ *Historické rukopisy a neznáme rukopisné diela vo fondoch historických knižníc mesta Prešov I. (Venované životu a dielu Jozefa Šelepca).* Zost. Marcela Domenová, Mária Nachajová. Prešov : Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2010. 148 s. ISBN 978-80-85734-86-7.

AKTIVITY ŠTÁTNEJ VEDECKEJ KNIŽNICE V KOŠICIACH V OBLASTI MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE / ACTIVITIES OF THE STATE SCIENTIFIC LIBRARY IN KOŠICE CONCERNING INTERNATIONAL COOPERATION

Abstract: *The State Scientific Library in Košice cooperates with several libraries, archives, museums and other institutions abroad. The activities are large-scale and the author presents six domains of the cooperation: 1. Exchange of documents. 2. Presentation of culture, language, history and social life of foreign countries. 3. Exhibitions and other forms of book culture presentations. 4. Exchange of experience in bibliography, historical collections, history of book culture and bibliographical services. 5. Patent information. 6. International interlibrary loan service.*

Keywords: *The State Scientific Library in Košice; international cooperation of libraries*

Kľúčové slová: *Štátna vedecká knižnica v Košiciach; medzinárodná spolupráca knižníc*

Štátna vedecká knižnica (ŠVK) v Košiciach okrem bežnej knižnično-informačnej činnosti plní celoslovenské úlohy a realizuje aktívnu medzinárodnú spoluprácu. Táto funkcia jej vyplýva aj zo zriaďovacej listiny, v ktorej sa uvádza, že knižnica v oblasti svojej činnosti nadväzuje priame vzťahy so subjektmi doma i v zahraničí a so súhlasom zriaďovateľa vstupuje do medzinárodných združení a projektov (Základné poslanie a predmet činnosti – článok I).

Medzinárodnú spoluprácu realizuje knižnica v oblasti výmeny dokumentov, vedecko-výskumnej činnosti, na úseku bibliografickej činnosti a historických fondov a v oblasti kultúrnych aktivít. Knižnica ako vedecko-výskumné pracovisko (od Ministerstva školstva a vedy SR získala oprávnenie o spôsobilosti vykonávať výskum v roku 2009) spolupracuje s mnohými inštitúciami v zahraničí. Aktívne spolupracuje so zahraničnými knižnicami, archívmi, múzeami, poskytuje im knižničné dokumenty,

informácie, databázy a spracováva rešerše. Súčasťou zahraničnej spolupráce sú aj výmenné pobyty, jazykové kurzy pracovníkov a vzájomné konzultácie.

1. Výmena dokumentov

Výmena dokumentov so zahraničnými kultúrnymi inštitúciami a vedeckými ústavmi trvá už od roku 1950. V dopĺňovaní knižničného fondu výmenou sa ŠVK zameriava najmä na dokumenty z oblasti histórie, monografie o významných osobnostiach, publikácie o Slovensku, od autorov pôvodom zo Slovenska, slovníky, encyklopédie, publikácie s tematikou týkajúcou sa Európskej únie, národnostných menšín a pod. Knižnica buduje výmenný fond, z ktorého raz ročne vyhotovuje ponukový zoznam. Tento fond obsahuje dokumenty najmä z dejín Slovenska, problematiky národnostných menšín, významných osobností Slovenska a pod. V roku 2010 sa knižnici prostrední-

---

tvom medzinárodnej výmeny podarilo získať do fondu 101 zväzkov kníh a 15 titulov periodík. Do zahraničia sa odoslalo 56 kníh a 18 titulov periodík. Problémom medzinárodnej výmeny dokumentov je najmä vysoké poštovné, ktoré bráni vo väčšom rozvoji tejto činnosti.

Štátna vedecká knižnica v Košiciach v rámci medzinárodnej výmeny dokumentov spolupracuje s partnermi najmä z týchto štátov: Belgicko, Bulharsko, Veľká Británia, Česko, Kanada, Macedónsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Ruská federácia, Slovinsko, Ukrajina a USA. Výmenu realizujeme na základe ponukových zoznamov a konkrétnych požiadaviek jednotlivých partnerov. Našou snahou je doplniť fond knižnice najmä o slovaciká, ale aj o ďalšiu odbornú literatúru najmä príručkového a encyklopedického charakteru. Prínosom výmeny je skutočnosť, že knižnica získa mnohé nedostupné dokumenty a na druhej strane propaguje vo svete slovenskú vedeckú a literárnu tvorbu.

K najaktívnejším výmenným partnerom patria knižnice:

- Česká republika: Studijní vědecká knihovna Plzeňského kraje, Plzeň; Severočeská vědecká knihovna W. Churchilla, Ústí nad Labem; Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha; Národní knihovna ČR, Praha; Univerzitní knihovna Pardubice;
- Maďarsko: Magyar Tudományos Akadémia, Budapest; Országos Széchényi Könyvtár, Budapest; Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete, Békéscsaba; Miskolci Egyetem, Miskolc; Debreceni

Egyetem, Debrecen;

- Poľsko: Biblioteka Główna AGH, Kraków; Biblioteka Narodowa, Warszawa; Centralny ośrodek turystyki górskiej PTTK, Kraków;
- USA: Library of Congress.

Výmenu kníh realizujeme napríklad aj s Britskou knižnicou v Londýne, Ruskou štátnou knižnicou zahraničnej literatúry M. I. Rudomino v Moskve, Celoruským inštitútom vedeckých a technických informácií v Moskve a Centrálnou univerzitnou knižnicou v Bukurešti.

2. Spolupráca v oblasti rozvíjania vzájomných vzťahov a prezentácia kultúrnych, jazykových, historických a spoločenských realít iných štátov

ŠVK vykazuje veľmi plodnú a obojstranne prospešnú spoluprácu so zahraničnými partnermi z USA, Veľkej Británie a Spolkovej republiky Nemecka, s ktorými máme uzatvorenú zmluvu o vzájomnej spolupráci. Knižnica sa stará o zabezpečenie odborného personálu, o fyzické priestory, o správu knižničného fondu a o údržbu technického vybavenia. Zahraničný partner má na starosti pravidelné dopĺňanie fondu (knihy, filmy, časopisy, databázy), nákup technického vybavenia a podporu programovej náplne zriadených pracovísk.

Najdlhšiu spoluprácu má knižnica s Goetheho inštitútom v Mníchove, v spolupráci s ktorým 22. júna 1993 slávnostne otvorila *Nemeckú študovňu Goetheho inštitútu* (dnes *Nemecká knižnica*). Plní úlohy v oblasti knižničnej, kultúrnej a vzdelávacej činnosti (besedy s nemeckými autormi,

---

prezentácia diel, študijné a jazykové pobyty pracovníkov, školenia a metodické dni pre učiteľov nemeckého jazyka). Nemecký partner zabezpečuje dopĺňovanie dokumentov tohto pracoviska, technické a interiérové vybavenie, odborných lektorov a rôzne kultúrne podujatia, najmä výstavy. Koná sa tu aj slávnostné odovzdávanie Nemeckých jazykových diplomov (das Deutsche Sprachdiplom – DSD) absolventom gymnázií východného Slovenska.

O niekoľko rokov neskôr – 25. marca 2004 knižnica zriadila v spolupráci s Veľvyslanectvom USA v Slovenskej republike centrum *InfoUSA*. Bolo to prvé pracovisko tohto druhu na Slovensku. Centrum *InfoUSA* je unikátny projekt spolupráce medzi ŠVK a Veľvyslanectvom USA v SR, založený na obojstranných vkladoch a starostlivosti. Vďaka príspevku z Veľvyslanectva USA je *InfoUSA* zariadené najmodernejšou technikou a bohatými fondmi z produkcie USA (prvé zariadenie na videokonferencie v slovenských knižniciach, elektronické čítačky kníh, audioknihy). Centrum nepretržite organizuje aktivity ako výstavy, pravidelné exkurzie a alternatívne hodiny anglického jazyka či klubové stretnutia pre čitateľov knižnice. Predovšetkým však sú to podujatia s excelentnými hosťami (ako naposledy s prezidentkou Americkej asociácie knižníc – ALA, pani Stevens). Časťým hosťom je veľvyslanec USA v SR. Výsledkom úspešnej a mimoriadne aktívnej spolupráce medzi ŠVK a Veľvyslanectvom USA je vzájomný rešpekt a citlivý prístup k potrebám partnerskej organizácie. Ceníme si tiež odborné školenia pre personál centra, ktoré zvyšujú nielen jeho odbornú

kvalifikáciu, ale aj motiváciu pracovať v našej knižnici.

Tretie pracovisko s podobným obsahom – *Britské centrum* sme zriadili 16. októbra 2006 na základe zmluvy s Britským centrom a slávnostne otvorili za účasti veľvyslankyne Spojeného kráľovstva. Centrum je zamerané predovšetkým na anglický jazyk a informácie o Veľkej Británii a Severnom Írsku, najmä z oblasti vzdelávania.

V súčasnej dobe má *InfoUSA* a *Britské centrum* najväčšiu a najaktualizovanejšiu zbierku zameranú na americké a britské štúdiá, štúdium anglického jazyka a diela klasickej či modernej anglofónnej literatúry a filmu na východnom Slovensku.

Úspešná pre ŠVK bola aj spolupráca s Japonským veľvyslanectvom v Bratislave, ktoré nám poskytlo hodnotné knižné dary v roku 2006 a 2011.

3. Spolupráca v oblasti kultúrnych aktivít, predovšetkým výstav a vzájomnej prezentácie knižnej kultúry

Veľmi úspešná bola v roku 1990 výstava dokumentov *Wuppertal – Bergský región* v Košiciach a opačne v Mestskej knižnici vo Wuppertale výstava kníh a dokumentov o Košiciach.

V roku 1997 bola v spolupráci so Slovenskou ligou v Amerike otvorená výstava *90 rokov Slovenskej ligy*, za účasti tajomníka Slovenskej ligy Jána Holého.

Výstava *Karpatský spolok a jeho prínos pre rozvoj turistiky na Slovensku*, otvorená v ŠVK v rámci 2. ročníka európskeho kultúrneho festivalu národov a národností FE-

---

MAN v septembri 2001. Bola prezentovaná v kultúrnych inštitúciách v Poľsku a Spolkovej republike Nemecka.

Domov v zámorí: Slováci z východného Slovenska v Amerike. Vernisáž výstavy sa uskutočnila 25. marca 2004 v rámci slávnostného otvorenia amerického centra InfoUSA - Košice v ŠVK v Košiciach. Na prípravu výstavy boli použité dokumenty z knižného a časopiseckého fondu Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach, vydané na Slovensku i v USA, ako aj biografické heslá z databázy Regionálne osobnosti východného Slovenska (REOS).

V roku 2009 bola vo výstavných priestoroch TPN v Zakopanom prezentovaná spoločná výstava Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach a Tatranského národného parku v Zakopanom *Dzieje Węgierskiego Towarzystwa Karpackiego : Turystyka górską na starych dokumentach.* Výstava je zostavená predovšetkým z dokumentov poskytnutých zo ŠVK Košice, je putovná a v jarňých a letňých mesiacoch bude prezentovaná vo viacerých knižniciach v Poľsku. Na túto výstavu bude v roku 2012/2013 nadväzovať výstava *Pohoria Karpát v starých dokumentoch od Źeleznej brány po Devín,* ktorú zorganizujeme v spolupráci s knižnicami v Krakowe, Zakopanom a kultúrnyimi inštitúciami v Maďarsku a Rumunsku a bude prezentovaná v priestoroch ŠVK v Košiciach.

V rámci plánu podujatí Roku kresťanskej kultúry 2010 sme v spolupráci s Bulharskou akadémiou vied pripravili výstavu *Sv. Cyril a sv. Metod – zakladatelia kresťanskej kultúry.* Naša knižnica pripravila výstavu o ich pôsobení na Slovensku (17 panelov), ktorá sa otvárala 11. mája 2010 v Bulharskej akadémii vied v Sofii za účasti slovenského

veľvyslanca vo Viedni. Bulharská akadémia vied recipročne pripravila výstavu *Cyrilo-metodská idea v pravoslávnom svete,* o ich pôsobení na území Bulharska. V spolupráci s Bulharským klubom v Košiciach ju knižnica prezentovala v Kultúrno-vzdelávacom centre ŠVK v Košiciach 24. mája 2010.

Veľmi aktívna je spolupráca s Veľvyslanectvom Českej republiky, Domom českej kultúry v Košiciach (ktorý, bohužiaľ, v minulom roku zanikol) a Českým spolkom na Slovensku. V rámci Dní českej kultúry sme spoločne pripravili mnoho hodnotných kultúrnych podujatí spojených s účasťou známych a zaujímavých hostí z ČR.

V spolupráci s Honorárnym konzulátom Tureckej republiky na Slovensku sme sprístupnili v priestoroch Kultúrno-vzdelávacieho centra ŠVK dňa 26. apríla 2010 výstavu umeleckých fotografií o zaujímavostiach a kultúrnych pamiatkach Turecka.

Už niekoľkoročnú tradíciu majú aktivity knižnice v oblasti knižničnej, kultúrnej a vzdelávacej činnosti – prezentácia diel autorov jednotlivých krajín, výstavy a študijné pobyty pracovníkov, prezentácia slovenských autorov žijúcich v zahraničí – Ilja Čičvák (žijúci v Kanade), Irena Brežná a Dušan Šimko (žijúci vo Švajčiarsku). Výsledkom tejto spolupráce bola v roku 2011 výstava o slovenských exilových autoroch.

4. Spolupráca v oblasti bibliografie, historických fondov a rešerše, výmena skúseností

Súčasťou tejto spolupráce boli *medzinárodné porady vedúcich pracovníkov bibliografických oddelení vedeckých, technických a špecializovaných knižníc SR a ČR* (budovanie súborných katalógov článkov i autorít

---

oboch štátov, spoločné postupy najmä v problematike plných textov, digitalizácie dokumentov, možnosti rozširovania kooperácie pri budovaní národných bibliografických systémov s ďalšími inštitúciami, najmä s archívmi, múzeami a i.). Spolupráca trvala v období rokov 1960-2008.

Poskytovali sme pramene a informácie k výskumu kolegom z *University of Washington, Department of history v Seattli (USA)* na témy: Košice 1968, história US Steel, Košický maratón, maďarsko-slovenské a židovsko-slovenské vzťahy v dejinách Košíc.

Veľmi aktívna je spolupráca inštitúcií pri výskume a rozširovaní kultúrnych vzťahov – *Krajský archív Nyíregyháza* (výskumná úloha Bibliografia článkov z inorečových novín a časopisov vychádzajúcich na Slovensku v rokoch 1901-1918, biografický výskum).

Úzko spolupracujeme s bibliografickými pracoviskami v Českej republike a pravidelne sa zúčastňujeme na kolokviu, ktoré sa organizuje už od roku 1997, striedavo na Slovensku, Morave alebo v Čechách, vždy v októbri v rámci Mesiaca českej a slovenskej vzájomnosti. Pripravuje ho Sdruženie knihoŕov ČR, Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav v Martine a knižnica, kde sa podujatie uskutoční. Výsledkom sú informácie o vzájomných českých a slovenských vzťahoch, o podujatiach, koordinácii a kooperácii v oblasti bibliografie a tiež vzájomná výmena zaujímavých publikácií vydaných v oboch republikách. Naposledy sme sa zúčastnili s aktívnou prezentáciou na medzinárodnom kolokviu slovenských, českých a moravských bibliografov v októbri 2010 v Trnave.

5. *Spolupráca v oblasti patentových informácií*

V máji 2001 sme dosiahli zaradenie študovne špeciálnych dokumentov do medzinárodnej siete patentových informačných stredísk PATLIB a v roku 2003 vzniklo Stredisko patentových informácií, ktoré je súčasťou európskej siete patentových knižníc. Viac o činnosti medzinárodnej siete patentových knižníc PATLIB sa uvádza na jej webovej stránke (<http://patlib.european-patent-office.org/directory/overwiev.pl>).

6. *Medzinárodné medziknižničné výpožičné služby (ďalej MMVS)*

ŠVK v Košiciach ich zabezpečuje podľa požiadaviek zahraničných partnerov i našich používateľov. Pri tejto službe sa využíva popri klasických výpožičkách dokumentov predovšetkým elektronická forma – roku 2010 to bolo 148 výpožičiek.

Aktivity v oblasti medzinárodnej spolupráce sú knižnici prospešné tým, že ju pomáhajú pozitívne zviditeľniť a zatraktívniť pre verejnosť. Medzinárodná spolupráca je výhodná aj pre našich partnerov, pretože ŠVK ako najnavštevovanejšia kultúrna inštitúcia na východnom Slovensku pomáha prezentovať spomínané štáty, prispieva k zblížovaniu a rozvoju vzájomných vzťahov. V konečnom dôsledku ide o obojstranné prínosnú spoluprácu.

*PhDr. Štefánia Petercová,
Štátna vedecká knižnica v Košiciach
petercova@svkk.sk*

STREDISKO PATENTOVÝCH INFORMÁCIÍ PATLIB V CENTRE VEDECKO-TECHNICKÝCH INFORMÁCIÍ SR SÚČASŤOU ZAHRANIČNÉHO PROJEKTU / PATLIB – CENTRE OF PATENT INFORMATION AT THE SLOVAK CENTRE OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL INFORMATION AS A PART OF AN INTERNATIONAL PROJECT

Abstract: *The European Patent Office (EPO) established a network of PATLIB centres with an aim to support dissemination of patent information and to promote services of this field. There are five PATLIB centres in the Slovak Republic at: Slovak Centre of Scientific and Technical Information, the Industrial Property Office of the Slovak Republic, the Slovak National Library, the State Scientific Library in Banská Bystrica and the State Scientific Library in Košice. Activities of the PATLIB centre at the Slovak Centre of Scientific and Technical Information is described as well as participation of the centre in the project and also new services offered by the centres.*

Keywords: *patent information; PATLIB centres; The Slovak Centre of Scientific and Technical Information*

Kľúčové slová: *patentové informácie; strediská PATLIB; Centrum vedecko-technických informácií SR*

Stredisko patentových informácií PATLIB Centra vedecko-technických informácií SR (Centra VTI SR) je jedným z mnohých stredísk siete PATLIB, ktoré boli zriadené vo všetkých členských štátoch Európskej patentovej organizácie (EPO). Vytvorenie týchto stredísk zabezpečuje používateľom prístup k informáciám a dokumentom týkajúcim sa priemyselno-právnej ochrany. Služby sa teda zameriavajú na poskytovanie informácií súvisiacich s patentmi, ochrannými známkami, dizajnmi. Využívať ich môže široká verejnosť, ale väčšinu ich návštevníkov tvoria firmy, vynálezovia a akademická obec.

Cieľom zriadenia siete PATLIB bolo zvýšenie informovanosti verejnosti o otázkach patentovej ochrany a propagácia služieb jej stredísk. Vo všetkých členských štátoch existuje v súčasnosti vyše 320 stredísk, na Slovensku je ich päť, okrem nášho strediska v Centre VTI SR sú tieto strediská v nasledovných inštitúciách: Úrad priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR) v Banskej Bystrici, Slovenská národná knižnica v Martine, Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici a Štátna vedecká knižnica v Košiciach.

Strediská patentových informácií sa vo všetkých členských štátoch označujú skrat-

---

kou PATLIB, ktorú majú aj vo svojom logu. Knihovníkom to jednoznačne hovorí, že ide o „PATent LIBrary“, teda patentovú knižnicu. Táto pôvodná úloha stredísk sa postupne mení, a to v závislosti od rýchleho rozvoja informačných technológií a dostupnosti bezplatných patentových informácií v internete. Pracovníci stredísk PATLIB sú stále viac poskytovateľmi kvalitných informácií v oblasti patentov a duševného vlastníctva, konzultantmi, vyhotovujú rôzne druhy patentových rešerší z online databáz, organizujú školenia a semináre zamerané na zvýšenie informovanosti o predmetoch priemyselného vlastníctva, informačných zdrojoch, databázach a postupoch vyhľadávania v týchto zdrojoch.

Potrebu preorientovania činnosti stredísk patentových informácií na poskytovanie rozsiahlejších a kvalitnejších služieb vyjadriť členské štáty EPO a Európsky patentový úrad (EPÚ) už v roku 2008. Výsledkom diskusií bolo prijatie kooperačného programu zameraného na preorientovanie stredísk patentových informácií. Správna rada EPO ho prijala v októbri 2009. Implementuje sa ako pilotný projekt v rámci menšieho počtu stredísk.

Keďže v našom PATLIB-e sme mali záujem o lepšie zviditeľnenie našich služieb a prítiahnutie väčšieho počtu zákazníkov k patentovej problematike, rozhodli sme sa prejavíť záujem o účasť na tomto projekte. Našu účasť za Slovensko potvrdil ÚPV SR a následne EPÚ.

Pilotný projekt začal v novembri 2010 a končí v novembri 2013 s možnosťou pre-

dĺženia o 2 roky. Koordinátorom projektu je EPÚ, jeho implementáciu podporujú národné patentové úrady, ktoré sú informované o všetkých realizovaných aktivitách. Financovanie projektu sa realizuje na základe pravidiel kooperačnej politiky EPÚ, podľa ktorých zúčastnené štáty dostávajú finančné prostriedky na refundáciu nákladov vo výške 100%, 75% alebo 25%. Zvyšnú časť hradí organizácia, v ktorej sídli zúčastnené stredisko. Do projektu je zapojených 17 stredísk z 11 štátov: z Českej republiky, Estónska, Fínska, Francúzska, Lotyšska, Poľska, Rumunska, Slovenska, Španielska, Talianska a Turecka. Projekt sa na Slovensku implementuje na základe spolupráce stredísk PATLIB Centra VTI SR, EPÚ a ÚPV SR. Z finančných prostriedkov EPÚ dostávame na refundáciu nákladov 75%.

Hlavné ciele projektu sú:

zlepšiť kvalitu existujúcich služieb a poskytnúť zákazníkom dokonalejšie služby z oblasti priemyselného vlastníctva,
poskytnúť širšiu škálu podporných služieb zameraných na inovácie v súvislosti s využitím patentov, s cieľom podporiť podnikateľské aktivity,
umožniť strediskám PATLIB poskytovať podporné služby v súvislosti s patentmi vo fázach pred prihlásením a komercializáciou vynálezov,
zabezpečiť udržateľnosť týchto služieb, vytvoriť sieť podporných inštitúcií; posilniť vytváranie partnerských sietí v oblasti inovácií; podporiť priamy kontakt medzi odborníkmi.

Projekt má nasledovné tri fázy:

úvodná fáza: november 2010 – apríl 2011,

---

zameranie na rozšírené rešeršné služby,
implementačná fáza: máj 2011 – apríl 2012, zameranie na doplnkové služby (podpora komercializácie, vypracovanie patentovej stratégie, hodnotenie ekonomických prínosov duševného vlastníctva, budovanie siete);

záverečná fáza: máj 2012 – november 2013 (s možnosťou predĺženia), zameranie na rozvoj podnikateľských aktivít a udržateľnosť stredísk PATLIB.

Aktivity projektu spočívajú jednak v príprave pracovníkov stredísk PATLIB na ich nové úlohy a zároveň na aktivity stredísk, ktoré sú nasmerované na ich používateľov.

EPÚ zorganizoval pre všetky zúčastnené strediská týždenné školenie v Mníchove, zamerané na teoretické a praktické otázky priemyselno-právnej ochrany, nové nástroje na vyhľadávanie informačných zdrojov a efektívne postupy vyhotovovania patentových rešerší. Do konca projektu sú plánované dve ďalšie týždenné školenia. EPÚ pravidelne organizuje elektronické vzdelávanie formou virtuálnych školení, zabezpečuje návštevy špecialistov z EPÚ a odborných inštitúcií v strediskách, kde školia personál na vopred dohodnuté témy. Súčasťou projektových aktivít bola aj pravidelne organizovaná konferencia PATLIB.

Úlohou stredísk PATLIB bolo zabezpečiť pre svoje pracoviská potrebné softvérové a hardvérové vybavenie, pripraviť propagačné materiály týkajúce sa projektu a nových služieb, vytvoriť a aktualizovať webové stránky, poskytovať rešeršné služby, pomoc pri komercializácii, organizovať školenia pre používateľov,

vytvárať a udržiavať kontakty s inštitúciami zameranými na inovácie na národnej a európskej úrovni.

Počas deviatich mesiacov existencie projektu naše stredisko PATLIB zrealizovalo: *propagovanie* projektu a nových služieb strediska prostredníctvom letákov, vytvorením webových stránok, informovaním na seminároch a konferenciách, prostredníctvom dennej a odbornej tlače, televízie; päť školení pre používateľov na témy: Ako nájsť ten správny patent ...; Vyhľadávanie v patentových službách a databázach; Čo umožňuje portál WIPO Gold; Regionálne a národné patentové databázy (Nemecko, Ázia, Rakúsko); Patentové analýzy s vizualizáciou výsledkov, monitoring. Prihlásenie patentu;

aktualizovanie webových stránok strediska PATLIB vrátane vyhotovenia elektronickej objednávky na patentové rešerše; zriadenie novej e-mailovej adresy pre stredisko PATLIB: patlib@cvtisr.sk;

13 rešerší s rešeršnou správou, z toho 2 rešerše s vizualizáciou výsledkov;

kontakty s partnerskými inštitúciami a dohody o spolupráci v oblasti výmeny informácií o duševnom vlastníctve, inováciách, transfere know-how a technológií; *obstaranie* softvéru MATHEO Patent na patentové štatistické analýzy a vizualizáciu výsledkov;

účasť našich pracovníkov na školení, virtuálnom vzdelávaní a konferencii PATLIB v Haagu, ktoré organizoval EPÚ.

Po úspešnom ukončení pilotného projektu v r. 2013, resp. 2015 sa plánuje rozsiahlejšia implementácia aj na ďalšie strediská

PATLIB, aby sa zabezpečilo trvalé skvalitňovanie a rozširovanie služieb siete PATLIB.

Informácie o službách a činnosti nášho strediska PATLIB, fonde patentových dokumentov, ako aj odkazy na dôležité informačné zdroje a databázy možno nájsť na

stránkach: <http://www.cvtisr.sk/index/go.php?id=869> a <http://www.cvtisr.sk/index/go.php?id=471>.

PhDr. Mária Harachová, Centrum vedecko-technických informácií SR v Bratislave
maria.harachova@cvtisr.sk

LIBER 2011: 40. VÝROČNÁ KONFERENCIA ASOCIÁCIE EURÓPSKÝCH VEDECKÝCH KNIŽNÍC: „PRIPRAVME EURÓPU NA ROK 2020: ÚLOHA KNIŽNÍC VO VEDE, VZDELÁVANÍ A SPOLOČNOSTI / LIBER 2011: THE 40TH ANNUAL CONFERENCE OF THE ASSOCIATION OF EUROPEAN RESEARCH LIBRARIES

Abstract: *The 40th Annual Conference LIBER under the theme „Getting Europe ready for 2010: the library’s role in research, education and society“ was held from 29th June to 2nd July 2011 at the Barcelona Technical University. Information on the programme of the conference is presented.*

Keywords: *international associations of libraries; LIBER – annual conference 2011*

Kľúčové slová: *medzinárodné knižničné združenia; LIBER – výročná konferencia 2011*

Podnázov 40. výročnej medzinárodnej konferencie LIBER 2011, ktorá sa konala na Katalánskej polytechnickej univerzite v Barcelone v dňoch 29.6.-2.7.2011, presne vystihoval kľúčové témy konferencie. Prezident LIBER¹ Paul Auris vo svojom úvodnom príspevku konštatoval, že LIBER nadviazala veľmi úzky dialóg s kľúčovými agendami v rámci Európskej komisie, ako sú otázky digitalizácie, autorského práva, Open Access (OA)², Europeany, informačných potrieb vedcov v európskom výskumnom priestore, digitálna údržba a dlhodobá ochrana a pod. Poukázal na to, že

LIBER je súčasťou troch významných európskych projektov, z ktorých najvýznamnejší je *Europeana Libraries (Knižnice Europeany*; podrobné informácie možno nájsť na internete: <http://www.europeana-libraries.eu>).

Priebeh konferencie je zaujímavý tým, že sa ustálila forma tzv. pracovných seminárov, kde do celého pracovného procesu sú zainteresovaní aj účastníci seminára a majú možnosť do vopred ohlásenej témy priamo zasahovať a diskutovať.

Jedným z veľmi zaujímavých pracovných seminárov bol *ODE Workshop=Vedecké poznatky a vedecká komunikácia – Úloha*

¹ LIBER (Associations of European Research Libraries) - Asociácia európskych vedeckých knižníc

² Open Access je otvorený prístup k vedeckým poznatkom, voľne prostredníctvom internetu, za účelom širokej dostupnosti všetkých dosiahnutých výsledkov vo vede a výskume, čo by malo umožniť väčšiu akceleráciu vedeckého pokroku

---

kníhnic v 21. storočí. Zazneli tu otázky ako sa vysporiadať s narastajúcim množstvom vedeckých poznatkov, ich uchovávaním, viacnásobným použitím, otázky ohľadne nových spôsobov citovania tzv. datasetov a pod.

Na konferencii mala príspevok aj pani Neelie Kroes, viceprezidentka, zodpovedná za digitálnu agendu Európskej komisie. Jej účasť bola vo forme videa, ktoré je dostupné na internete: <http://www.youtube.com/watch?v=GIU14-3hYto>. Prednáška bola doplnená členom kabinetu viceprezidentky, ktorým je Carl-Christian Bühr: vo svojej prezentácii *Veda a kultúra v digitálnej agende EÚ* uviedol, že Európska únia je tvorcom politiky PSI³, INSPIRE⁴, zberateľom dát – EUROSTAT, finančnou agentúrou Výskum a inovácie a tvorcom infraštruktúry – OpenAIRE pre open Access, Open data pre digitálnu kultúru.

Z viacerých pozvaných prednášateľov to bol Rick Luce, profesor a riaditeľ knižnice Emory University, USA, ktorý sa vo svojej prezentácii *Podme k oblakom: e-výskum a akademická knižnica* zameral na uchovávanie veľkých objemov dát, ochranu údajov a predniesol tzv. cloud metódy riešenia. Téma bola podrobnejšie rozobraná v prednáške Tamary Sadeh z ExLibris, s názvom *Cloud based služby – budúcnosť dodávateľov služieb*. Prednáška riešila aj témy ako globálne zmeny v technológiách, nastavenie nových operačných modelov, nové poskytovanie hostovaných služieb a pod. Je dostupná na internete: [\[ca.upc.edu/LIBER211/sites/bibliotecnica.upc.edu.LIBER2011/files/authors/PDF/EXLIBRIS.pdf\]\(http://ca.upc.edu/LIBER211/sites/bibliotecnica.upc.edu/LIBER2011/files/authors/PDF/EXLIBRIS.pdf\).](http://bibliotecni-</p></div><div data-bbox=)

Jedným z pozvaných prednášateľov bola Alma Swam, Enabling Open Scholarship, Veľká Británia. Jej prednáška *Otvorený prístup k repozitárom a H. G. Wells* sa týkala najdiskutovanejšej témy na konferencii LIBER, a to Open Access. Autorka použila myšlienku H. G. Wellsa, autora románov science fiction a jeho vízie o „mozgu sveta“, o tvorbe, zdieľaní a overovaní vedomostí sveta. Mýlil sa len v jednom, že základom bude mikrofilm. Politiku otvoreného prístupu k informáciám predpovedal pred viac ako šesťdesiatimi rokmi a až teraz môžeme konštatovať, že sa táto stáva realitou. Prezentácia je dostupná na internete: <http://bibliotecnica.upc.edu/LIBER2011/sites/bibliotecnica.upc.edu.LIBER2011/files/authors/PDF/SWAN.pdf>.

Zaujímavá bola aj prednáška Rogera Josevolda z Národnej knižnice Nórska *Nové biznis modely a právne rámce pre šírenie digitálneho obsahu*. Autor prezentoval digitálnu stratégiu Nórskej národnej knižnice. Ďalej rozoberal témy zamerané na: masovú digitalizáciu, riešenie otázok autorského práva, popisy zdigitalizovaných zbierok, bilaterálne dohody, licencie, strategické partnerstvá, obdobia zdigitalizovaných materiálov, prehľadávanie plných textov, tvorby metadát, podmienky sťahovania textov, náklady za použitie a otázky financovania. Zaujímavé je, že v Nórsku je v platnosti autorský zákon z roku 1961, ktorý umožňuje digitalizovať všetky materiály na dlhodobé uchovávanie. Kompenzáciu pre autorov

³ PSI – Informácie vo verejnej správe

⁴ INSPIRE – Infrastructure for Spatial Information in Europe (Smernica EÚ pre zabezpečenie zlučiteľnosti a použiteľnosti priestorových informácií medzi členskými krajinami Európskej únie)

---

zabezpečuje Kopinor, ktorý reprezentuje všetkých zainteresovaných a prostredníctvom grantov zabezpečuje preplácanie nákladov. Bola to veľmi zaujímavá prednáška pri nastavovaní biznis modelu v digitalizácii a prístupe k zdigitalizovanému obsahu. Prezentácia je dostupná na internete: http://bibliotecnica.upc.edu/LIBER2011/sites/bibliotecnica.upc.edu.LIBER2011/files/authors/PDF7_1_JOSEVOLD_2.pdf.

Thomas Vibjerg Hanser, Knižnica univerzity v Aalborgu, Dánsko: *Poznajme potreby knižničných používateľov – experimentálne spôsoby centrálnej knižnice*. Autor predstavil dánsku akademickú knižnicu spolufinancovanú tromi ministerstvami. Prednáška je zaujímavá opisom myslenia knihovníka, opisom záujmov a potrieb používateľa a vzájomného pochopenia sa pri ponúknutých službách knižnice na jednej strane a komplexného zabezpečenia potrieb jej používateľa na strane druhej. Podrobné informácie možno nájsť na internete: http://bibliotecnica.upc.edu/LIBER2011/sites/bibliotecnica.upc.edu.LIBER2011/files/authors/PDF/2_2_HARBO_2.pdf.

Na konferencii odznelo aj množstvo ďalších veľmi zaujímavých príspevkov. Konferenčný zborník, anotácie príspevkov, informácie o autoroch a všetky ďalšie zaujímavé informácie o konferencii, ako aj linky na ppt prezentácie možno nájsť na internete: <http://bibliotecnica.upc.edu/LIBER2011/>.

Záverom je potrebné poukázať na líniu účasti a stretnutí hlavných predstaviteľov LIBER a pozvaných prednášateľov, ktorí sa zúčastnili aj na jednotlivých podujatiach Európskej komisie v Bruseli a Luxembursku, venovaných aktuálnym otázkam digitálnej agendy a verejnej diskusii o digitalizácii, dlhodobej ochrane a šírení vedeckých poznatkov. V tejto súvislosti bola odborná verejnosť Európskou komisiou vyzvaná na zapojenie sa do verejnej diskusie k problematike Open Access, ktorá prebiehala do 9. septembra 2011 a bolo možné nájsť ju na internete na adrese: http://www.epsplus.net/news/mews/report_of_public_hearing_on_scientific_information.

PhDr. Mária Žitňanská, Centrum vedecko-technických informácií SR v Bratislave
maria.zitnanska@cvtisr.sk

ÚČASŤ SLOVENSKA NA VÝROČNEJ KONFERENCII IAML / SLOVAK
PARTICIPATION IN THE IAML ANNIVERSARY CONFERENCE

Abstract: *International Association of Music Libraries was established in 1951 and Slovakia participated in its activities very early. The chairman of the IAML Slovak National Group (the author of the paper) and a professional of the field participated in the 60th Anniversary Conference. They introduced the Slovak working group RILM within AIBM and also organized presentation of a poster *Fontes musiace hymnicae : Baroque hymns in Slovakia and their sources* (made by Zlatica Kendrová from the Music Museum of the Slovak National Museum). Programme of the conference is presented.*

Keywords: IAML – Anniversary Conference 2011; Slovak libraries – cooperation with AIBM

Kľúčové slová: IAML – výročná konferencia 2011; slovenské knihovníctvo – spolupráca s AIBM

IAML – The International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres = Die Internationale Vereinigung der Musikbibliotheken, Musikarchive und Musikdokumentationzentren = Medzinárodná asociácia hudobných knižníc, archívov a dokumentačných centier je medzinárodná organizácia s asi 2000 osobami a inštitúciami z približne 45 krajín sveta. Bola založená roku 1951 pre rozvoj medzinárodnej spolupráce a na zabezpečenie pracovných záujmov v oblasti hudobného a knižničného spoločenstva. Má národné skupiny v jednotlivých krajinách sveta, meniace sa množstvo odborných pracovných skupín, 4 odborné komisie v rámci pôsobnosti jednotlivých projektov a v 4 odborných komisiách pracovné skupiny, ktoré sú zodpovedné za viaceré dokumentačné projekty a činnosť.

V dňoch 23.-29. júla 2011 sa uskutočnila v hlavnom meste Írska Dubline 60. výročná konferencia IAML. Po mno-

hých rokoch sa podarilo zúčastniť sa aj Slovensku na tomto najvýznamnejšom medzinárodnom podujatí a to dvojnásobným aktívnym zastúpením. Na 60. výročnej medzinárodnej konferencii IAML sa zúčastnili dve zástupkyne Slovenska, a to predsedníčka Slovenskej národnej skupiny Anna Kucianová zo Slovenskej národnej knižnice, ktorá je sídlom centrály IAML v Slovenskej republike a prezentovala 25. júla 2011 aktivity a činnosť Slovenskej národnej skupiny IAML na medzinárodnom fóre v bloku IAML – Národné správy. Druhou aktivitou bola prezentácia posteru (plagátu) *Fontes musiace hymnicae / Baroque hymns in Slovakia and their sources* dňa 29. júla, diela autorky Zlaticy Kendrovej zo Slovenského národného múzea – Hudobného múzea.

Vďaka za účasť patrí predovšetkým grantovému programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktorého podpora umožnila účasť dvom zástupcom Sloven-

---

ska na tomto významnom medzinárodnom podujatí a umožnila zviditeľniť aktivity a činnosť Slovenskej národnej skupiny IAML na medzinárodnom fóre. Účasť jednej kolegyne podporil aj Hudobný fond, ktorý umožnil zaplatiť ďalšie finančné náklady spojené predovšetkým s prípravou posteru prezentovaného na medzinárodnej konferencii.

Konferencia bola slávnostne otvorená v hlavnom meste Írska Dublin, v historickom objekte City Hall – Dublinskej radnici 24. júla 2011 vo večerných hodinách. Problematické bolo to, že pracovné rokovania a jednotlivé zasadnutia prebiehali paralelne vo viacerých sekciách; konali sa v pracovnom týždni od 25. do 29. júla a boli zamerané na prezentáciu jednotlivých aktivít pracovných skupín, ktoré zastrešuje IAML. Slovenské delegátky sa zúčastnili programu, ktorý úzko súvisel najmä s aktivitami pracovných projektov RILM, RISM, RIPM, subkomisie pre ISBD a hudbu a ďalších, podľa časových možností, pretože na škodu veci bolo, že viaceré zaujímavé aktivity sa časovo križovali a nebolo možné byť na viacerých miestach v tom istom čase.

Jednotlivé dni mali bohatý program v jednotlivých blokoch. Prezentácia výskumu zameraného na kritické zhodnotenie a vydanie kompletného diela barokového skladateľa Francesca Geminianiho (1687-1762) a pôsobenie ďalšieho z veľikánov európskeho hudobného baroka Georga Friedricha Händela (1685-1759) v írskom Dublini v rokoch 1741-1742 dominovali

úvodnému pracovnému zasadaniu. V druhom bloku to boli prezentácie digitalizačných projektov realizovaných na pôde hudobných centier, archívov a Národnej knižnice v Írsku a v Holandsku. V ďalšom bloku sa uskutočnilo pracovné stretnutie subkomisie pre ISBD a hudbu, na ktorom odzneli mnohé nové a zaujímavé informácie týkajúce sa nového vydania ISBD, ktoré by malo byť vydané v tomto roku. Je to komplexné spoločné ISBD, v ktorom boli uskutočnené niektoré väčšie a menšie zmeny a tieto zmeny sa pripomienkujú jednotlivými inštitúciami, ktoré s ISBD pracujú. Tieto zmeny garantuje predovšetkým medzinárodná knižnícka asociácia IFLA, ale v oblasti hudby úzko spolupracuje práve s IAML.

V pondelok sa na pozvanie Barbary Dobbs Mackenzie (RILM International Center, Graduate Center of the City University of New York, USA) zástupcovia Slovenskej národnej skupiny (SNS) IAML zúčastnili na pracovnom obede, pri ktorom sa neformálnym spôsobom predstavila slovenská pracovná skupina RILM, pričom jej aktivity boli priaznivo hodnotené zo strany predstaviteľov medzinárodnej centrály RILM.

Z programovej ponuky druhého pracovného dňa sa slovenské delegátky zúčastnili zasadnutí venovaných virtuálnym možnostiam a digitalizácii a ich aplikáciám v sektore hudobno-dokumentačných centier, knižníc a archívov, ako progresívnej formy dokumentácie, spracovania, výskumu, sprístupnenia a ochrany hudobných prameňov a literatúry o hudbe minu-

---

losti i súčasnosti. Prezentáciu projektov, pracovné stretnutia a otvorené diskusie v rámci pracovných skupín RISM a RILM, ktoré prevažne dominujú v činnosti SNS IAML, poskytoval program konferencie viac dní. Uskutočnilo sa pracovné stretnutie RILM, kde Barbara Dobbs Mackenzie a jej kolega Zdravko Blažeković z centrálneho RILM Abstracts of Music Literature v New Yorku vyhodnotili spoluprácu predošlého roka a informovali o perspektívach tohto a nasledujúceho roka.

Po popoludňajšom plenárnom zasadnutí IAML, venovanom otázkam budúceho smerovania asociácie IAML, nasledovali referáty k problematike postavenia hudobných zbierok (prameňov) v kontexte činnosti národných knižníc (Londýn, Viedeň, Budapešť) a otvorená panelová diskusia k danej téme, ktorú viedol prezident IAML Roger Flury z Národnej knižnice Nového Zélandu vo Wellingtone.

Ďalší pracovný deň sa zástupcovia zo Slovenska zúčastnili na pracovnom stretnutí RILM a vypočuli si zaujímavé referáty, ktoré predstavovali pramene k dejinám írskych hudobnej kultúry 18. a 19. storočia a stav ich výskumu (zbierky hudobníkov, hudba v zámorských rezidenciách „country house“, problematika audio-receptie hudby v írskych archívoch a pod.).

V nadväznosti na utorňajšie plenárne zasadnutie IAML a za účasti delegátov jednotlivých národných skupín IAML otvoril ďalší pracovný deň okrúhly pracovný stôl a nastolená problematika budúceho smerovania medzinárodnej organizácie. Pred

konferenciou boli národným skupinám zaslané viaceré materiály týkajúce sa tejto problematiky. V jednom z nich boli aj otázky týkajúce sa smerovania a budúcnosti IAML. Odpovede na uvedené otázky boli spracované aj na našom sekretariáte a zaslané do centrálneho pred konaním konferencie, aby bolo možné s nimi tiež pracovať už počas konferencie a potom po nej, na stretnutiach grémiu IAML, ktoré musí niektoré otázky a problémy posúdiť a upraviť podľa požiadaviek jednotlivých členov IAML.

Potom nasledovalo zasadnutie venované výsledkom výskumu a národným projektom koordinovaným medzinárodnou centrárou RISM (Nemecko, Írsko, Rakúsko, Česká republika). Podnetným príspevkom programovej štruktúry konferencie, na ktorom boli prítomné aj slovenské delegátky, bola prezentácia a diskusia projektu RIPM – retrospektívnej bibliografie hudobných periodík rokov 1800-1950 (RIPM. Maryland, Baltimore, USA) . H. Robert Cohen z centrálneho prezentoval najnovší stav, full-textové vyhľadávanie a prípravu nových sérií v rámci spracovania tohto projektu.

Neuskutočnilo sa, žiaľ, zasadnutie projektu RILM, pretože jeho garant sa nedostavil, čo nás veľmi mrzí, lebo práve v tejto oblasti máme záujem o nadviazanie spolupráce a dodávanie záznamov do súbornej databázy; no problém je v tom, že sa tvoria vlastne tri databázy.

Programová štruktúra konferencie ponúkla aj ďalšie tematické okruhy, ako napríklad riešenie prístupových práv

---

k archívnym zbierkam a k prameňom hudobného dedičstva, témy vysielania a hudobných vydavateľstiev, hudobné knižnice pre orchestrálne hudobné telesá, hudobné vzdelávanie vo verejných knižniciach, ktoré bolo súčasťou programu Skupiny verejných knižníc, vyhľadávanie hudobných rukopisov atď. Zasadnutie mala v Dubline aj Subkomisia pre formát UNIMARC.

Posledný deň podujatia sa začal blokom pre implementáciu štandardov v katalógizácii hudby, v ktorom zazneli najnovšie informácie o implementácii RDA v katalógizačnej praxi v niektorých krajinách, kde sa uskutočňujú testovania so zavedením tohto najnovšieho štandardu založeného na filozofii FRBR.

V rámci sekcie prezentácie posterov, kde sa uskutočnili tri prezentácie, sa SNS IAML a jej národná pracovná skupina RISM predstavili na tretej prezentácii v posledný pracovný deň konferencie, 29. júla 2011. Hudobno-historická téma spracovaná formou posteru *Fontes musicae hymnicae / Baroque hymns in Slovakia and their sources*, so zviditeľnením kľúčových prameňov duchovnej piesňovej kultúry a hudobno-kultúrnych kontextov baroka na Slovensku nesporne vzbudila pozornosť a záujem účastníkov konferencie a zaznamenala priaznivý ohlas. Vlastnú vizuál-

nu prezentáciu vhodne dopĺňali vybrané hudobné klipy z prameňov hudobného baroka na Slovensku, zaradené do dramaturgie CD *Hospodin je môj pastier* (Fontes Slovacae Musicae Sacrae – Malá antológia slovenskej cirkevnej hudby; Komorný zbor konzervatória v Bratislave / dirigent Dušan Bill, nadácia Konzervatória v Bratislave / SOZA BIEM N 266 0001-2-231), ktoré boli medzinárodnou odbornou verejnosťou pozitívne ocenené.

Konferencia a variabilita jej programovej štruktúry rozhodne podporila vzájomnú ľudskú otvorenosť v podobe konštruktívnych diskusií, výmeny názorov a prehĺbení komunikácie v medzinárodnom odbornom prostredí a v rámci medzinárodnej siete inštitúcií zastrešených IAML. Bolo to významné medzinárodné stretnutie, ktoré umožnilo prezentovanie a propagovanie našich výsledkov činnosti na celosvetovom fóre, zviditeľnilo Slovenskú republiku a Slovenskú národnú skupinu IAML v mnohých krajinách sveta. Podujatia sa zúčastnilo 361 delegátov z 37 krajín celého sveta, ktoré sú členmi tejto medzinárodnej organizácie a podieľajú sa na jej aktivitách v celosvetovom rámci.

*PhDr. Anna Kucianová, PhD.,
Slovenská národná knižnica v Martine
anna.kucianova@snk.sk*

Abstract: *The 17th year of the INFORUM conference concerning professional information sources took place on 24th – 26th May 2011 in Prague. Detailed information on the programme of the conference is presented, including three Slovak papers read at the conference.*

Keywords: *INFORUM 2011 (conference); international conference – Slovak participation*

Kľúčové slová: *INFORUM 2011 (konferencia); konferencie medzinárodné – zastúpenie Slovenska*

V dňoch 24.-26. mája 2011 sa konal už 17. ročník konferencie o profesionálnych informačných zdrojoch INFORUM 2011, ktorej organizátorom bola tradične spoločnosť Albertina icome Praha. Podujatie sa zároveň konalo v roku, kedy si uvedená spoločnosť pripomenula 20 rokov svojej existencie. Účastníkov konferencie privítali v Prahe priestory Vysokej školy ekonomickej. V programe odznelo viac ako 60 odborných príspevkov a firemných prezentácií, ktoré videlo okolo 600 účastníkov zo štyroch kontinentov. Plnotextový elektronický zborník je prístupný na webovej stránke <http://www.inforum.cz/cs/sbornik>.

Vladimír Karen, zástupca spoločnosti AIP, nesklamal a vo svojom úvodnom príspevku sa humorne ladenou formou venoval listom divákov, ktorí sa zaujímajú o najnovšie trendy v oblasti kníh a EIZ – čítanie prostredníctvom čítačiek, tabletov a mobilných telefónov (pozri obr.), čím uviedol problematiku konferencie. Ďalej nasledovali príspevky pozvaných zahraničných hostí:

George Machovec (Colorado Alliance of

Research Libraries, Spojené štáty americké) vo svojom príspevku *Vývoj digitálnej knižnice a čo teba podniknúť, aby zostala zdrojom relevantných informácií* uviedol dôvody, kvôli ktorým sú knižnice ochotné sa vzdať papierových zdrojov: nižšia zriaďovacia nákladovosť EIZ, ľahšia distribúcia, väčšia bezpečnosť pri živelných katastrofách. Digitálne repozitáre majú budúcnosť. G. Machovec sa zmienil aj o predpovedi futuristu Thomasa Freya, ktorý tvrdí, že akademické inštitúcie budú v priebehu desiatich rokov výhradne digitálne a prestanú používať papier.

Jane Burke (ProQuest, Spojené štáty americké), viceprezidentka pre strategické plánovanie spoločnosti ProQuest, sa prí-

---

spevkom *Online katalóg je mŕtvý* snažila odpovedať na otázku, aké hrozby pre knižnice predstavuje internet. Dnes nakupujeme online potraviny, elektroniku, odevy, obuv a tiež knihy. Napriek všetkým nedostatkom uviedla, že dnešné OPAC-y začínajú byť vzhľadovo atraktívne, ponúkajú tag cloudy, obálky kníh. Vhodné by bolo, keby knižnica mohla ponúknuť univerzálne prehľadávanie všetkých zdrojov napr. prostredníctvom tzv. Web Scale Discovery (WSD).

Program konferencie býva z hľadiska širokého tematického záberu rozdelený do sekcií. Tento rok sme si mohli vypočuť prednášky v sekciách Trendy a technológie v elektronických informačných zdrojoch; Koordinácia, kooperácia, komunikácia; Elektronické knihy v akademickom prostredí; Metódy hodnotenia výsledkov vedy a sprístupňovanie informácií; Efektivita informačných zdrojov a služieb; Historické fondy v digitálnej dobe; Knižnica a financie; Budúcnosť vyhľadávania.

Okrem zahraničných účastníkov (predovšetkým zástupcov EIZ) zaujali účastníkov aj príspevky českých autorov, ktorí vo väčšine prípadov prezentovali praktické skúsenosti s využívaním EIZ, - e-knží platformami, na ktorých pracujú:

Integrované vyhľadávanie v informačných zdrojoch Národnej lekárskej knižnice – výzva 21. storočia (Filip Kříž, Národná lekárska knižnica v Prahe). Filip Kříž sa zamerail na portál Medvik, ktorý používateľom zabezpečuje prístup k bibliografickým a autoritatívnym databázam v rámci rovnaké-

ho systému Medvik (Medicinská virtuálna knižnica), ktorý je v prevádzke od roku 2006 a bol vyvíjaný ako OPAC pre knižnice. Vyhľadávanie je založené na štruktúrach MARC. V súčasnosti je spustená nová (pracovná) verzia na adrese www.medvik.cz/bmc, ktorá predstavuje rozhranie zodpovedajúce očakávaniam používateľov s prepojením na plné texty NLK a online verzie časopisov a pod.

Xerxes – portál informačných zdrojov UTB (Lukáš Budinský, Ondřej Fabián, Univerzita Tomáša Batu, Zlín). XERXES predstavuje modulárny, rýchle sa rozvíjajúci portál nezávislý na zdroji dát. Uživatelské rozhranie nahradilo rozhranie MetaLib, ktoré knižnica UTB používala. V lete 2011 mala byť k dispozícii verzia 2.0, ktorá priniesie zintenzívnenie práce s Veľkým indexom. Pripravuje sa tiež vytvorenie nového citačného modulu, užšie prepojenie s kontom používateľa, vylepšenie vo vyhľadávaní v katalógu UTB a integrácia služieb SFX priamo k záznamu.

Social media marketing a knižnice (Olga Bernátová, Knižnica UTB, Zlín). Sociálne siete nie sú výstrelkom poslednej doby. S nástupom internetu sa stali súčasťou virtuálneho sveta. Ich podstatou je *zdieľanie* – systém na vytváranie vzťahov, formovanie komunity. Dôraz pri tom nie je kladený na počet používateľov, ale na ich vzájomnú interakciu. Pre knižnicu je tiež mimoriadne dôležitá jej vlastná značka, pod ktorou sa bude na sociálnych sieťach prezentovať a uvedomenie si adresáta komunikácie, čo vplyva na výber prostriedkov vlastnej prezentácie.

WikiScripta – spolupráca na odborných textoch po novom (Martin Vejražka, Univerzita Karlova, 1. Lekárska fakulta). WikiSkripta sú postavené na myšlienke Webu 2.0. Hoci sa líšia od iných produktov (WikiSpecies alebo Wikipédia), je tu zachovaný princíp otvorenosti vkladania a používania. Raz vložený obsah zostáva v systéme k dispozícii všetkým študentom nasledujúcich ročníkov. Študenti si navzájom posielajú rozpracované otázky na skúšky, čím dávajú spätnú väzbu učiteľovi (napr. či bol jeho kurz správne pochopený). Úloha učiteľa sa posúva do oblasti overovania a korigovania obsahu výučby.

Elektronické knihy na Karlovej univerzite v Prahe (Jiří Pavlík, Univerzita Karlova v Prahe – Ústav výpočtovej techniky; Jana Matějková, Univerzita Karlova v Prahe – Filozofická fakulta, Knížnica psychologických a sociokultúrnych vied). Na Karlovej univerzite (UK) predplácajú e-knihy od rôznych poskytovateľov v rámci kolekcii Ebrary, Gale, Wiley, EBSCO, Oxford, Kluwer, Literature Online, Elsevier Science Direct, Thieme. Pre Knížnicu psychologických a sociokultúrnych vied Filozofickej fakulty KU sú najvýznamnejšie kolekcie Gale Virtual Reference library s 52 predplatenými titulmi a Wiley Interscience so 7 predplatenými titulmi. Svojim používateľom požiadiajú čítačky SONY PRS 900, iRiver Story a iPady na 14 dní (bez kaucie). Na čítačkách sú nakopírované základné e-knihy. Všetky e-knihy sprístupňované knižnicou si môžu používatelia kopírovať aj na svoje osobné čítačky. Používateľsky najkomfortnejšie riešenie s najvyšším stupňom ochrany je cez EB-

SCOhost NetLibrary (pomocou technológie Adobe Content Server). Jednotné prihlásenie na účet UK je riešené hybridne cez Shibboleth/EZproxy. Záznamy e-kníh sú importované aj do Centrálného katalógu UK, knižničného systému Aleph. Prepojenie na plné texty kníh z Aleph, Delicious Library a MetaLib zaisťuje server. E-knihy vznikajúce na UK sú sprístupňované v repozitári UK (v systéme DigiTool). Autori upozornili na skutočnosť, že pri nákupe e-kníh do fondu knižnice je potrebné rozlišovať dva typy kníhkupcov: 1. Typ ako sú Amazon, Apple, eReading.cz, PalmKnihy, Ráj kníh, ktorí majú licenciu na predaj koncovým používateľom, ale nemajú licenciu na predaj knižniciam, 2. Typ ako EBSCO, Gale, Wiley, ebrary, Dawson Books, MyiLibrary, Swets, ktorí majú licenciu aj na predaj e-kníh knižniciam.

Elektronické knihy a katalógy knižníc (Barbora Drobíková, Karlova univerzita v Prahe – Evanjelická teologická fakulta a Filozofická fakulta – Ústav informačných štúdií a knihovníctva). Príspevok sa zamerá na využívanie e-kníh v knižnici ETF UK, ktoré podobne ako v zahraničí signalizuje, že importom bibliografických záznamov e-kníh do knižničného katalógu vzrastá ich využívanosť – v prípade ETF UK štvornásobne. Ukázalo sa aj takmer nulové prekrytie elektronických publikácií s tlačeným fondom knižnice. Zaujímavosťou bolo organizovanie kurzov efektívneho čítania tlačených kníh a kurzov efektívneho čítania e-kníh priamo v knižnici. Autorka odporúča zaradiť podobné kurzy aj do kurzov informačnej gramotnosti.

Sto tisíc elektronických dokumentov na dosah (Jindřiška Pospíšilová, Národní knihovna České republiky, Praha). Vďaka programu VZ09006 Národní knihovna v Prahe (NKP) zakúpila v r. 2006 rozsiahlu ucelenú databázu e-kníh, *ebrary Academic Complete* s viac než 53 600 titulmi zo 16 oblastí, ktorých obsah je priebežne mesačne aktualizovaný. E-časopisy a e-knihy sú súčasťou fondu NKP a plné texty sú prístupované pomocou linkovacieho servera SFX. K autentifikácii používateľov používajú systémy HAN a Shibboleth. Vyhodnocovanie využívania EIZ je možné prostredníctvom štatistických modulov poskytovaných jednotlivými dodávateľmi EIZ (formát COUNTER, protokol Sushi), príp. cez aplikáciu UStat či voľných nástrojov pre štatistické merania, napr. GoogleAnalytics, Webalizer, Awstat.

Na konferencii INFORUM malo svoje zastúpenie aj Slovensko. S príspevkom *Využívanie elektronických informačných zdrojov vo výučbe na slovenských univerzitách z pohľadu študentov i knihovníkov* vystúpila Daniela Gondová, Akademická knižnica Univerzity Komenského v Bratislave (príspevok bol napísaný v spoluautorstve s Danielou Džuganovou, Univerzitná knižnica UPJŠ v Košiciach). Príspevok bol zameraný na výsledky dotazníkových prieskumov, zacielených na informačné vzdelávanie v slovenskom akademickom prostredí a taktiež na úroveň informačnej gramotnosti používateľov akademických knižníc (IGPAK).

Jana Ilavská z Akademickej knižnice Univerzity Komenského v Bratislave upozor-

nila na knižničnú štatistiku v príspevku *Čo nám povedia čísla alebo knižničná činnosť z pohľadu štatistik*. Mária Žitňanská v spoluautorstve s Michalom Sliackym a Mariánom Vaňom, všetci z Centra vedecko-technických informácií SR, oboznámili prítomných s centralizovaným nákupom EIZ pre vedu a výskum prostredníctvom fondov EÚ v príspevku *Centralizovaný nákup elektronických informačných zdrojov na Slovensku – máme šancu pokračovať?*

Ekologické informačné stratégie – nový prístup k pojmovému modelovaniu bol názov príspevku Jely Steinerovej z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, v ktorom predstavila niektoré výskumy, na ktorých sa podieľala. Za kľúčovú tému si zvolila informačnú ekológiu. Pre potreby konferencie tento pojem vložila do kon-

---

textu vyhľadávania a informačných zdrojov. V súčasnosti dochádza k prepojeniu profesionálneho a laického vyhľadávania, k zvyšovaniu významu Webu 2.0 a vplyvu ďalších technológií, ako napr. sémantického webu, čo by mohlo viesť až k pojmu Vyhľadávanie 2.0, ktorého zložky tvoria sociálne a sémantické vyhľadávanie. Z pohľadu používateľa a jeho správania tiež stojí za zmienku úloha informačných stratégií, ktoré zmenilo práve elektronické prostredie (interaktívnosť, alternatívne prístupy k relevancii).

Čo dodať na záver? Nielen z úvodnej humornejšie ladenej prednášky, ale aj z viacerých ďalších bolo zreteľné, že nosnými témami záujmu vydavateľských, distribučných, informačných spoločností a knižníc nielen v blízkej budúcnosti, ale už v súčasnosti sú:

discovery vyhľadávače – nové trendy vo vyhľadávaní informácií;

nová generácia dokumentov – e-knihy, predovšetkým v akademickom, vedeckom a odbornom prostredí;

mobilné komunikačné zariadenia v prostredí knižníc – čítačky, tablety, iPhone, iPad.

Pre stálych priaznivcov, ako aj nových záujemcov, ktorí sa práve rozhodli, že si nasledujúcu konferenciu INFORUM 2012 nenechajú ujsť, je tu užitočná informácia o termíne konania 18. ročníka: bude sa konať v dňoch 22. – 24. mája 2012.

Ing. Iveta Krjaková, Univerzitná knižnica

UPJŠ v Košiciach

iveta.krjakova@upjs.sk

PhDr. Zuzana Babicová, Univerzitná

knižnica UPJŠ v Košiciach

zuzana.babicova@upjs.sk

**NIELEN CHLEBOM JE ČLOVEK ŽIVÝ ... /MAN DOESN'T LIVE BY BREAD
ALONE ...**

Abstract: Report from a guest visit librarians from the Nitra Self – Governing Region to the Czech Republic organized by a regional office of the Slovak Librarians Association. Librarians visited Research Library in Hradec Králové and the Regional Library in Pardubice.

Keywords: Slovak librarians – visit to Czech libraries

Klíčové slová: slovenskí knihovníci – návštevy českých knižnic

Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov v Nitre aj v tomto roku zachovala tradíciu minulých období a ponúkla svojim členom možnosť získania nových informácií a poznatkov z knižníc našich českých susedov. Objektom nášho záujmu sa stali Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a Krajská knihovna v Pardubicích. Spestrením programu bola i návšteva zámku v Opočne.

Deň „D“ nastal 23. júna 2011, kedy zástupcovia verejných a akademických knižníc Nitrianskeho kraja nastúpili do pripraveného zázjzdového autobusu a plní očakávania nových zážitkov sa nechali pokojne viezť do cieľa svojej cesty. V popoludňajších hodinách sme vystúpili pred modernou budovou Študijnej a vedeckej knižnice v Hradci Králové, ktorá má pôdorysný tvar písmena X. Hlavným stavebným materiálom je betón a netradičné guľaté okná majú priemer jeden meter. Budova má suterén, päť poschodí a súčasťou tohto veľkého komplexu je zaujímavovo riešená parkovacia plocha, maskovaná sieťami na popínavú zeleň. Na prvý pohľad sivá, monumentálna

stavba ponúka svojim návštevníkom príjemné prostredie, ktorému dominuje centrálné schodisko s priezorom do neba a okolo ktorého sa točí celá knižnica. Fascinujúci veľký priestor, taký nezvyklý pre naše knižnice, ponúka možnosti slobodného prístupu k informáciám, voľného pohybu v priestore až do doby, kedy si chcete niečo požičať domov. Vtedy sa musíte preukázať platným čitateľským preukazom. Moderná knižnica s množstvom počítačov na každom poschodí predstavuje miesto nielen na požičiavanie kníh, získavanie informácií, ale i miesto na stretávanie sa ľudí, vyplňanie voľného času návštevníkov formou výstav, besied, prednášok a vzdelávacích kurzov. Okrem krásnych moderných priestorov nás zaujala možnosť výpožičiek pomocou samoobslužného automatu a bibliobox na vrátenie kníh, ktorý je v prevádzke v čase, kedy je knižnica zatvorená. Študijná a vedecká knižnica sa hrdí aj niekoľkými oceneniami: dostal cenu Grand Prix architektov za projekt v prestížnej kategórii Novostavba, titul Stavba roku 2009, titul Vynikajúca betónová konštrukcia. Za zmienku

---

tiež stojí zápis v knihe návštevníkov od herečky Catherine Zeta-Jones.

Plní dojmov z modernej knižnice sme sa ubytovali v príjemnom prostredí turistického hotela a po krátkych skrášľovacích procedúrach sme sa vrhli do víru nočného života v historickom centre Hradca Králové. Tu sme si stihli pozrieť malebné zákutia historických uličiek, renesančnú zvonnicu vysokú 71,5 m z roku 1589, katedrálu sv. Ducha zo začiatku 14. storočia, barokovú stavbu biskupského paláca z roku 1709 či budovu starej radnice, nádherne vyzdobenú kvetinovou výsadbou.

Druhý deň našej exkurzie sme venovali návšteve národnej kultúrnej pamiatky, zámku v Opočne. Prvá písomná zmienka siaha do roku 1068, kedy plnil obrannú funkciu. Počas stáročí menil svoju podobu i majiteľov. Posledným majiteľom zámku bol rod Colloredo-Mannsfeld. Expozícia zámku zahrňuje africkú a americkú zbierku, kaplnku, dobový nábytok, porcelán, výstavnú sieň obrazov, zbierku zbraní, no a samozrejme knižnicu, ktorá slúži aj v súčasnej dobe k študijným účelom. Po príjemnej prechádzke rozľahlým zámockým parkom sme pokračovali v našej ceste za poznaním do mesta Pardubice.

Krajská knižnica v Pardubiciach sídli v zrekonštruovanej historickej budove

s modernými prístavbami v dvorovej časti. Súčasťou historickej budovy sú mnohé archeologické nálezy, ktoré sú zachované v pôvodnom stave. Návštevník knižnice si tak môže pozrieť pôvodný hradbový múr, zreštaurované drevené stropy, studňu či pivničné klenbové priestory, ktoré slúžia na kultúrne podujatia. Zaujímavo pôsobí moderná presklená časť prístavby, kde sa nachádzajú čítárne a depozitár. Zrekonštruovaním a rozšírením svojich priestorov mohla knižnica ponúknuť svojim používateľom voľný výber kníh, internetové a online miesta a nové služby. Medzi vyhľadávané služby patrí aj Akadémia voľného času, ktorá v sebe zahŕňa prednášky odborníkov z oblasti regionálnych dejín, religionistiky, modernej českej literatúry a života predkov a súčasníkov.

Našu poznávaciu, inšpiratívnu exkurziu sme ukončili obedom v príjemnej spoločnosti manažmentu Krajskej knižnice v Pardubiciach. Nezabudli sme aj na naše kolegyne, ktoré zostali pracovať a kúpili sme im malú pozornosť – pardubický perník. Tešíme sa na nové návrhy exkurzií, ktoré nás obohacujú o nové poznatky z knihovníckej praxe, medziludských vzťahov a príjemných zážitkov.

Mgr. Monika Lobodášová,

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
lobodasova@slovanet.sk

PERSONÁLIE

MGR. VALÉRIA ZÁVADSKÁ

Mladučká, temperamentná, usmievavá a nesmierne skromná. Taká v roku 1989 nastupuje do Štátnej vedeckej knižnice v Prešove Mgr. Valéria Závadská. Prichádza z materskej dovolenky a teší sa na prácu v knižnici, kde ako študentka knihovedy pracovala. Začína pracovať v oddelení akvizície a spracovania fondov – na úseku budovania katalógov, čiže triedi a zakladá spracované a vytlačené katalogizačné lístky. Pomaly, trpezlivo ... po krátkom čase sadá za písací stroj s perforačnou maticou a katalogizuje. Ku každej novej činnosti v oddelení pristupuje s neskutočnou húževnatosťou a zodpovednosťou.

Po roku práce a ďalších dvoch rokoch materskej dovolenky sa vracia do oddelenia akvizície a spracovania fondov a zakrátko nato sa stáva jeho vedúcou. Tu uplatňuje svoje tvorivé myslenie a organizačné schopnosti. Snaží sa oddelenie zdynamizovať, netoleruje povrchnosť či nekompetentnosť, je prísna, razantná, so zmyslom pre spravodlivosť, ale aj ľudská a chápacivá. Vypočuje, zaujme stanovisko, poradí ... Tak sa prejavuje ako vedúca oddelenia.

V roku 2004 sa uvoľňuje miesto riaditeľky a pred sotva 44-ročnou Valikou stojí obrovská výzva. „Prihlásiť sa do výberového konania na uvoľnenú pozíciu? V prípade, že uspejem, zvládnem starostlivosť o rodinu a náročné pracovné povinnosti?“ To boli otázky, ktoré jej nedali spať. Na druhej strane – je súčasťou knižnice, na ktorej jej veľmi záleží. Má svoje predstavy o jej smerovaní, len z pozície riaditeľky ich môže realizovať. To rozhodlo. Prihlásila sa do výberového konania a 4. mája 2004 sa oficiálne stáva riaditeľkou Štátnej vedeckej knižnice v Prešove.

Odvtedy naplno rozvíja svoje organizačné schopnosti a učí sa byť dobrým manažérom. Popri bežných činnostiach spojených s riadením knižnice je jej prioritou výstavba novej účelovej budovy. Darí sa presvedčiť aj zriaďovateľa, spustí

---

lavínu aktivít spojených s predprojektovou prípravou. Pripravuje súťaž návrhov, presviedča kolegov, komunikuje s mestom. Po ukončenej súťaži návrhov a výbere víťaza sa jej predstava zhmotňuje do reálnejšej podoby – modelu novej budovy knižnice. Je to impulz, ktorý ju ešte viac poháňa dopredu. Do týchto aktivít a snažení zasahuje celosvetová (aj celoslovenská) finančná kríza a veľký sen sa pomaličky rozplýva ... Rozumom chápe, že výstavba novej budovy je nereálna, a tak v kútiku srdca zostáva nesplnený sen.

Reálnym však zostáva neustále riešenie problémov okolo financií, priestorov, nedostatku ľudí, chátrajúcich depozitov, havarijných stavov ... Valika sa nevzdáva. Popri problémoch dneška neprestáva myslieť na budúcnosť knižnice. Usiluje sa o rekonštrukcie budov, zriaďuje nové študovne, zavádza nové služby. Využíva všetky možnosti získania finančných prostriedkov zapájaním sa do rôznych projektov: sleduje výzvy, píše projekty ... V súčasnosti je členkou realizačného tímu národného projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry.

Pod jej vedením sa z periférnej knižnice, ktorá bola najmladšou sestrou slovenských vedeckých knižníc, stáva významná inštitúcia celoslovenského významu. Výsledky práce všetkých oddelení knižnice nestoja v tieni v porovnaní s ostatnými knižnicami – zvyšuje sa počet výpožičiek vrátane medziknižničných, katalogizácia zaujíma kľúčové miesto

v budovaní spoločnej slovenskej databázy v systéme Virtua, knižnica vydáva jedinečné tituly, ktoré sú vyhľadávané slovenskými aj zahraničnými bádatelmi.

To je Valika – tá istá Valika Závadská ako pred rokmi – neúnavná, húževnatá, temperamentná, razantná, ale aj ľudská a láskavá.

*Bc. Anna Valková,
Štátna vedecká knižnica v Prešove
Anna.Valkova@svkpo.gov.sk*

Svojej spolupracovníčke prichádza z blahoželať k životnému jubileu Správna rada Slovenskej asociácie knižníc a redakčná rada Bulletinu SAK. So želaním pevného zdravia, šťastia, životného optimizmu, zdravého pracovného nasadenia i pokojného súkromného života sa k blahoželaniam pripája celá knihovnícka obec.

PRIPOMÍNAME SI ...

V 2. a 3. štvrtroku 2011 oslávili životné jubileá poprední knižniční pracovníci (pracovníčky):

- PhDr. Pavol Urbančok, emeritný riaditeľ Novohradskej knižnice v Lučenci (*10.5.1941)
- Mgr. Katarína Ďurovcová, riaditeľka Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene (*1.9.1951)
- Priska Joščáková, metodička Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene (*5.7.1951)
- PhDr. Klára Kernerová, riaditeľka Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach (*6.8.1951)
- PhDr. Eva Kořínková, Mestská knižnica v Bratislave (*23.6.1951)
- PhDr. Marta Sakálová, riaditeľka Univerzitetnej knižnice Žilinskej univerzity v Žiline (*22.4.1951)
- PhDr. Iveta Kilárová, PhD., Slovenská národná knižnica v Martine (*10.7.1961)
- Prof. PhDr. Jela Steinerová, PhD., Katedra knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského (*19.7.1961)

Jubilantovi a jubilantkám srdečne blahoželáme!

ISSN 1335-7905